Бухы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

СОВЕТСКЭ СОЮЗАЙ КОММУНИС ПАРТИИН БУРЯАДАЙ ОБКОМОЙ, БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ, МИНИСТРНУУДЭЙ СОВЕДЭЙ ОРГАН

1921 онойһоо гарана | № 65 (16588) | 1984 оной мартын 18, воскресени | Сэн 3 мүнгэн.

Гэр байрын-коммунальна ажахын болон ажаһуудалай хэрэглэмжэ хангалгын хүдэлмэрилэгшэдэй үдэр

АЖАЛАЙ ТҮРҮҮШҮҮЛ ХӨӨРЭНЭ

ХАМТЫН БАЯЛИГ

эрхэтэд гэр байра абаха эр-
эрхэ нажа хангагданаб гэ-
эй болон нийтын гэр байрын
гдэдэг, хамгаалагдадаг, коо-
мүн хубиин байра барил-
амжа үзүүлэгдэдэг, тэрэшэ-
айрын барилгын программа
эргээр байрын талмай оло-
алта дорэ үнэн зүбөөр хубаа-
мүн байрын түлөөһэн бага
гэжэ манай Үндэһэн Хуули
р бэшээтэй. Мүн энээн тушаа
Гэр байра тухай Хуули
гэнэ. Энэндэ үндэһэлэн гэр
удалнуудые гуримшуулха
ан-Үдэ хотодомнай гэр бай-
авлени байгуулагдаһан юм.
эн манай 6-дахи управлени
ээ Октябрьска районой Ба-
нэрэмжэтэ үйлсын 7-дохи
одогбди. Би эндэ хорёод
ада инженерээр хүдэлжэ бай-
эй үедэ управлениингээ
хүтэлбэрилнэб. Ушар иимэ-
эр тэмдэглэгдэжэ байгаа гэр
мунальна ажахын болон
ажаһуудалай хэрэглэмжэ
хүдэлмэрилэгшэдэй һайндэ-
па ажалладаг нүхэдөө, мүн
микрорайондо ажаһуугша-
аар амаршалнаб. Манай
обтэй эетэй, ажал хүдэлмэ-
журамгай, бултадаа нэгэл
крорайоноо болбосон түхэл-
ын, ажалшадайнгаа гэр бай-
алые һайжаруулхын тү-
жо ябадаг, сэбэр һайн сэдь-
а гарач хүнһөө бүридэнэ.
ндаһаа нэн түрүүн мастер-
лма Цыренжаповна Жамь-
Людмила Гавриловна Би-
лександра Филипповна Шире-
аргагшад Иван Антонович
ихаил Семенович Банщиков,
неевич Плоткин гэгшэдые
наб. Эдэнэй олонхинь түрэл
ээ арба гаран жэлэй туршада
үйлөөр ажаллажа ябаһан
уд. Тиихэдэ тэдэнэй хүтэл-
Семен Евтеевич Спиридонов,
Михайлович Пытилов гэгшэд
замые амжалтатайгаар эхил-
Эндэ залуу инженер Васи-
ович Татарниковай габьяа

дай, подъездүүдэй ахалаг-
өөһэдыңгөө харууһалга до-
гэрнүүдтэ ажаһуугшадай
уламжын хүдэлмэри ябуул-

даг, тэдэнэй һанамжа дурадхалнуудые хараадаа абан, саашанхи ажалаа түсэблэдэг гуримтай.

Управлениин мэдэлэй 42 гэрэй 22-ынь бусадта жэшээ болохоор ариг сэбэр, болбосон түхэлтэй, һайн гэрнүүд юм. Эдэ гэрнүүдтэ ажаһуугшад манай ажал хүдэлмэридэ айхабтар ехэ туһаламжа үзүүлдэг байна. Манай управлениин байрлаһан гэртэ ажаһуудаг Иван Осипович Осипов, Бабушкинай нэрэмжэтэ үйлсын 17-дохи гэрэй эзэн Екатерина Дмитриевна Мельничук, мүн Серафим Игнатьевич Андрусенко, Анна Васильевна Пескунова гэгшэд өөһэдынгөө ажаһуудаг гэрнүүдэй, мүн участок дээрээ оршодог сэсэрлиг, аллейнүүдэй ногоорон байхын, тэндэхи уляангир, хуһанай һайнаар ургахын хойноһоо оролдолго гаргажа байдаг. Тэдэнэр үйлсэнүүдэй хажуу талаар, гэрнүүдэй сонхо доогуур шадаал һаа олоор мододые, һөөг бургааһадые тариха талаар ехэ хүдэлмэри хэнэ. Тэрэшэлэн олонхи ажаһуугшадаймнай ажалладаг предприяти, эмхи зургаанууд туһаламжа үзүүлдэг. Жэшээнь, Пироговой нэрэмжэтэ үйлсын 14-дэхи гэртэ ажаһуудаг Анна Васильевна Пескуновагай захилаар штакетнигүүд олоор бэлдэгдээ. Мүн Октябрьска трестын хүдэлмэрилэгшэд Вячеслав Петрович Нестеровэй хүтэлбэри доро мүн лэ бидэнэй ажалда хамһалсадаг. Тэрэнэй оруулһан һанамжа дурадхалнууд хододоо һайшаагдадаг, дэмжэгдэдэг.

Бидэнэр дайнай ветерануудай, инвалидуудай гэрнүүдые саг үргэлжэ заһабарилжа, уһанай соргонуудые шэнэлдэгбди. Манай хүдэлмэрилэгшэд микрорайонойнгоо участогаар ябажа, ажаһуугшадтайгаа уулзадаг, заһабарилгын хүдэлмэриин захилнуудые бэшэжэ абадаг байна. Мүн эзэгүй, хосһорһон гэрнүүдые саг дарыдань анхаржа, хэмжээ абадаг байнабди. Республикынгаа байгуулагдаһаар 60 жэлэй ойн хүндэлэлдэ түрэл хотомнай танигдахаар бэшэ болотороо хубилаа һэн. Манайшье микрорайондо энэ талаар бага бэшэ хүдэлмэри хэгдээ. Бабушкинай, Геологическа, Солнечна, Терешковагай үйлсэнүүдэй олонхи гэрнүүд газааһаань шэрдэгдээ, хүүгэдэй наадаха участогууд олоор түхеэрэгдээ.

Гэр байрын-коммунальна ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй урда табигдаһан гол зорилгонуудай нэгэн хадаа ажалшадай һуудал байдалые саашадань һайжаруулга болоно. Өөһэдынгөө уялгата даабарине саг болзор соонь дүүргэхэ, шанарай түлөө оролдохо, ажалай, үйлэдбэриин журам бэхижүүлхэ ёһотойбди.

Бидэнэр районойнгоо партийна организацинуудтай, милициин хүдэлмэрилэгшэд болон арадай депутадуудтай нягта холбоо барисаатайгаар ажалладагбди. Тэдэнэр манай хүдэлмэридэ үзэгдэдэг дутуу дундануудые усадхалгада эдэбхитэйгээр хабаадалсадаг. Саашадаа манай мэдэлэй гэр байрануудта ажаһуугшадай оролдолгоор дутагдалнуудаа усадхаха гүйсэд арга бии. Хэрбээ бүхы эрхэтэдэй гэр байрадаа гамтайгаар хандажа, техническэ болон бусад түхеэрэлгэдэ тэдэниие бүрин бүтэн байлгаха тушаа хэмжээнүүдые абажа байбалнь бүришье түргөөр усадхаха байнабди.

Л. БУЛДЕНКО,
Улаан-Үдын Октябрьска районой гэр байрын 6-дахи управлениин начальник.

РЕСПУБЛИКЫМНАЙ ажалай үдэр

ҺҮҮЛШЫН ШАЛГАЛТА

Арбан нэгэдэхи табан жэлэй дүрбэдэхи жэлдэ хабарайнгаа тарилгын харюусалгата хүдэлмэрине агротехническэ богони болзорто һайн шанартайгаар үнгэргэхын түлөө Сэлэнгын совхозой механизаторнууд гоританхон бэлэдхэл хэнэ. Ажахыда байгуулагдаһан заһабарилагшадай бригада бүри үнгэрэгшэ жэлэй декабрь һарада газар элдүүрилхэ, тарилга хэхэ бүхы машинануудаа сүм заһабарилжа дүүргээ һэн. Тиихэдэ байгша оной эхин һарада комбайнуудаа, тракторнуудаа заһабарилжа. бүхы эрилтын ёһоор хадагаламжада табиһан байна

Дүршэлтэй механизатор Григорий Петрович Воробьевой хүтэлбэрилдэг энэ бригадын гэшүүд мүнөө үбһэ хуряалгын болон силосэй комбайнуудые заһабарилна. Совхозой МТМ-гэй үужам салуу хашаа соо бүхы машина, техникэнь нарин нягтаар жэрылдэн хадагалагданхай.

Хабарай тарилгын ба ургаса, үбһэ, силосэй ургамалнуудые хуряалгын машина, техникэ заһабарилха хүдэлмэридэ залуу механизаторнууд Дымбрыл Базаров, Батор Буянтуев, механик Роман Григорьевич Воробьев гэгшэд онсо шалгарна. Эдэнэр март һарада үбһэ хуряалгын техникээ бүхыдэнь заһабарилжа дүүргэхээр хараална. Эдэ үдэрнүүдтэ механизаторнууд бэлэн болоһон машина, техникээ дахяад шалгажа, элирүүлэгдэһэн дутагдалыень усадханад.

Ц. ДОРЖИН.

ҮНДЭР БҮТЭЭСЭ ТУЙЛАХА

Мүнөө «Победа» колхоздо бии байһан бүхы 58 тракторайнь олонхинь заһабарилагдаад, үглөө мүнөөшье поли дээрэ гаргагдахаар бэлэн болгогдоо. Гансал үшөө арбаад шэнээргэ тракторнуудта техническэ харууһан болоод бага зэргын заһабари хэгдэхэ юм. Илангаяа ажахын гурбадахи бригада энэ хүдэлмэрине һайнаар эмхидхэжэ шадаа. Тэдэнэр бүхы плуг, сеялкэ, культиватор, борной гэхэ мэтые үни хада заһабарилжа дүүргээ һэн.

Эндэ үнинэй механизаторнууд Д. Д. Смолин, П. Беляев, В. Волков гэгшэд ехэ ажал хээ. Колхозойхид гансашье хабарай тарилгада хүдэлгэгдэхэ техникые заһабарилна бэшэ, мүн тарла хуряалгын комбайнуудые бэлдэжэ эхилэнхэй. Бүхы 26 комбайнай 17-нинь бэлэн.

— Хэнэйшье мэдэһээр, хабарай тарилгые хаһа сагтань һайнаар үнгэргэхын тула гансахан техникээ бэлдэбэл, хэрэг дүүрээ гэхэ болоо һаа, буруу ааб даа. Гол түлэб трактор, машинануудые хүдэлгэхэ хүнүүдэй шадабариһаа ехэ юумэн дулдыдаха бшуу. Тиимэһээ бидэ механизаторнуудые бэлдэхэ, мэргэжэлыень дээшэлүүлхэ хэрэгтэ ехэ анхарал хандуулнабди. Энэ жэлдэ Бага-Куналейн СПТУ дүүргэжэ байһан 20 хүбүүд хабарай тарилгада хабаадалсаха юм. Механизаторнуудай мэргэжэл дээшэлүүлхэ курсада 30 гаран хүн һуралсана.

Тингэжэ мүнөө жэлдэ К-700 түхэлэй бүхы 5 тракторта, мүн бүхы гусеничнэ тракторнуудта тус бүридэнь хоёр-хоёр механизаторнуудые табижа, дүүрэн хүсэндэнь, бүтээсэ ехэтэйгээр, хүдэлгэхэ аргатайбди, — гэжэ колхозой ахамад инженер Г. А. Смолин хэлэнэ.

В. БОРИСОВ,
хүдөө бэшэгшэ.

ШЭНЭ ЗОРИЛГО

Прибор бүтээлгын нэгэдэлэй Валентина Сергеевна Матвеевагай ударидадаг слесарьнүүдэй бригада түсэбһөө гадуур ажалай бүтээсэ 2 процентээр дээшэлүүлхэ гэһэн үүсхэл нэгэдэл дотороо гаргаһан юм. Тус нэгэдэлэй профком өөрынгөө суглаан дээрэ энэ үүсхэлыень дэмжэһэн байна. Матвеевагай бригадынхидай зорилгонь хүндэшье, хүшэршье юм. Тэдэнэр ажалай сагые ашаг үрэтэйгөөр хэрэглэһэнэй, продукциин шанар һайжаруулһанай ашаар энэ зорилгоёо дүүргэхэ болоно.

Тус бригада жэлэй эхиндэ байгша оной түсэбтэ даабарине декабриин 1-дэ дүүргэхэ гэһэн социалис уялга абаһан юм. Тэдэнэр хоёр һарынгаа даабари февралиин хорин хоёрто дүүргэжэ, март һарын түсэб бэелүүлжэ эхилээ һэн. Мүнөө кварталай түсэб дүүргэхэ дүтэлөөд байнхай.

Т. ЧИКОВИНСКАЯ.

ТҮСЭБӨӨ ДҮҮРГЭБЭ

Улаан-Үдын уран һайханай зүйлнүүдые ба гарай бэлэгүүдые бүтээдэг туршалгын заводой коллектив хоёр һарын түсэб амжалтатай дүүргэжэ шадаа. Жэшээлхэдэ, бүхыдөө продукци гаргаха түсэб 101,2 процент, худалдаха түсэб 100, нормативна сэбэр продукциин түсэб 102,1 процент дүүргэгдэһэн байна.

СССР-эй Верховно Соведэй һунгалтын үдэр кварталай түсэбтэ даабарине дүүргэхэ гэһэн социалис мүрысөөн завод дотор үргэнөөр дэлгэрээ һэн. Энэ социалис мүрысөөндэ заводой 47 хүдэлмэришэд оролсожо, 45-нинь кварталайнгаа даабарине дүүргэжэ шадаа.

Шаажанай цехтэ ажалладаг В. Г. Маркизовагай хүтэлбэрилдэг шудхагшадай бригада СССР-эй Верховно Соведэй һунгалтаһаа урид кварталай түсэб дүүргээ. Эндэ бригадын гэшүүд Н. Матвеева, Е. Белова гэгшэд габшагайгаар ажалланад.

Д. АМОГОЛОНОВ.

КОММУНИС СУББОТНИГЫЕ угтуулан

БАРИЛГАШАДАЙ ҮГЭ БАТА

Бүхэсоюзна коммунис субботнигто зорюулагдаһан митингдэ барилга-хабсаралгын нэгэдэхи управлениин барилгашад олоороо сугларба. Управлениин партийна организациин секретарь Ф. Н. Полонев митинг нээжэ, трестын парткомой секретарь П. В. Новолоцкий гэгшэдэ үгэ үгэбэ. Москва хотын Куйбышевска һунгуулиин округой һунгагшадтай болоһон уулзалга дээрэ КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь К. У. Черненкын хэлэһэн захяа заабаринуудые бодото дээрэнь дүүргэхын тулада юу хэхэ тушаа тэрэ дэлгэрэнгыгээр хэлэбэ.

Удаань мастер В. С. Лубсанов, шэрдэгшэ-штукатур, С. П. Круглова, модошо дархан Н. П. Бинджавен, бригадир И. Р. Шангин гэгшэд үгэ хэлэхэдээ, субботнигой үдэрые габшагай ажалаараа тэмдэглэхэбди гэжэ сугларагшадые найдуулаа.

Барилга-хабсаралгын 1-дэхи управлениин барилгашад коммунис субботнигто бүтээсэ ехэтэйгээр хүдэлжэ, 9200 түхэригэй барилга-хабсаралгын хүдэлмэри хэхэ, хирпиисээр 70 кубометр хана бодхоохо, 27 кубометр түмэр-бетон хэрэгсэл хабсаргаха, 535 дүрбэлжэн метр хана штукатурдаха, 300 дүрбэлжэн метр шэрдэлгын хүдэлмэри хэхэ, халаанайнгаа даабарие 7 часай туршада дүүргэхэ, арбан нэгэдэхи табан жэлэй жасада 2100 түхэриг оруулха гэжэ шиидэбэ.

Апрелиин 21-нэй коммунис субботнигто зорюулагдаһан митингнүүд тус трестын барилга-хабсаралгын 5-дахи управлениин, оньһожоруулагдамал 162-дохи колоннын коллективүүдтэ үнгэргэгдэһэн байна.

«Жилгражданстрой» трестын коллектив субботнигой үдэр бүхыдөө 32 мянган түхэригэй хүдэлмэри хэжэ, 6500 түхэриг арбан нэгэдэхи табан жэлэй жасада оруулха, 160 хүнэй нэгэ час соо бүтээхэ хүдэлмэри хэхээр хараалба.

А. ДОНДОКОВ.

ТАБАН ЖЭЛЭЙ ЖАСАДА—1500 ТҮХЭРИГ

В. И. Ленинэй түрэһэн үдэрые амжалта түгэс ажалаараа тэмдэглэхэ һайн һайхан заншал манай ородо мүндэлһөөр үнинэй юм. Ажалай энэ һайндэрые угтуулан, ороноймнай промышленна бүхы предприятинууд, эмхи зургаанууд Эхэ оронойнгоо экономическа хүсые саашадань улам хүгжөөхэ талаар дээшэлүүлэгдэһэн социалис уялгануудые абадаг гээшэ.

Партиин ЦК-гай декабриин (1983 он), февралиин (1984 он) Пленумүүдэй табиһан зорилгонуудые, һунгагшадай урда КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь нүхэр К. У. Черненкын хэлэһэн үгэ соохи дурадхалнуудые, захяа заабаринуудые дүүргэхээр шиидэнхэй байһанаа республикымнай ажалшад мэдүүлжэ байнхай.

Һаяхан Москвагай эрхим түрүү предприятинуудай ажалша коллективүүд В. И. Ленинэй түрэһөөр 114 жэлэй ойдо зорюулжа, гүн гүнзэгы удхатай үүсхэл орон дотороо гаргаба. Энэ ушараар предприятиимнай коллектив сугларжа, дээшэлүүлэгдэһэн уялгануудые абажа, субботнигой үдэр хэхэ ажалаа тодорхойлоо. Тэндэ үгэ хэлэһэн жолоошодой бригадир В. В. Жуков, токарь Н. А. Кириллов, предприятиин начальник В. А. Банаков гэгшэд субботнигой үдэрые эдэбхи үүсхэлтэй, бүтээсэ ехэтэй ажалаараа тэмдэглээл гэжэ «предприятиингаа хүдэлмэрилэгшэдые уряалһан байна.

Предприятиимнай коллектив «улаан субботын» үдэр иимэ хүдэлмэри хэхэ гэһэн уялга абаба: 2110 километр зайда ашаа шэрэхэ. Прицепной паркын техникые субботнигой эхилтэр бэлэн болгохо, заһабарилгада ороһон автомашинануудые болзорһоонь урид гаргаха. Субботнигто хүдэлжэ олоһон мүнгэнһөө 1500 түхэригыень эб найрамдалай жасада дамжуулха.

Субботнигые эмхитэй гуримтайгаар, үндэр бүтээсэтэйгээр үнгэргэхын тула бэлэдхэлэй хүдэлмэри мүнөөнһөө ябуулхамнай.

К. КУЦЕВАЛОВ,
парткомой секретарь.

ЭЛБЭГЭЭР ГАРГАХА

Субботнигой үдэр «Бурят-трикотажбыт» нэгэдэлэй хүдэлмэрилэгшэд ажалдаа эрхим һайнаар хүдэлжэ, 5,8 мянган түхэригэй продукци гаргаха, арад зоной үргэн хэрэглэлэй 11,6 мянган түхэригэй эд бараа бүтээхэ, 1,1 мянган түхэригэй продукци худалдаха. Субботнигто олоһон мүнгэнэйнгөө 0,8 мянган түхэригые арбан нэгэдэхи табан жэлэй жасада дамжуулха гэһэн социалис уялгануудые нэгэдэлэйхид баталан абаба.

Х. СОКТОЕВ.

АРАДАЙ ДУРАСХААЛДА ХЭТЭ МҮНХЭДӨӨ

Ю. В. Андроповой бүхы ажаябадал парти болон арадай аша туһада, Ленинэй агууехэ хэрэгтэ үнэн сэхээр алба хэлгын гэршэ жэшээ болоһон байгаа. Юрий Владимирович Андроповой дурасхаалые мүнхэлхэ тухай КПСС-эй Центральна Комитедэй, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй ба СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй тогтоолые бүхы совет хүнүүд урма баяртайгаар, сэдьхэлээ ханангяар угтаба. Парти болон гүрэнэй элитэ ехэ ажал ябуулагшын, эб найрамдалай ба коммунизмын түлөө эсэшэ сусашагүй тэмсэлшын ажабайдалтай, ажал ябуулгатай холбоотой ороной элдэб хото городуудта, һуурин тосхонуудта митингнүүд үнгэргэгдэһэн, суглаанууд болоһон байна. Совет арад Ю. В. Андропов тухай дурасхаалые хэтэ мүнхэдөө зүрхэ сэдьхэлдээ хадагалжа ябаха, партиин дотоодын болон гадаадын политикые, КПСС-эй политическэ хараа шэглэлэй уг залгамжалдаг байһые нэгэн һаналтайгаар дэмжэжэ байһан тухайдаа мэдүүлбэ гэжэ тэрээндэ хабаадагшад хэлэбэ.

— Алдарта ленинец, Коммунис партиин ба Совет гүрэнэй элитэ ехэ ажал ябуулагша Юрий Владимирович Андроповой нэрые Рыбинскдэ олгохо тухай тогтоолые манай хотын хүн зон ехэ омогорхолтойгоор, урма баяртайгаар угтаба, — гэжэ парти болон ажалай ветеран А. Сенин Волжск хотын ажалша коллективүүдэй ба олониитын суглаан дээрэ үгэ хэлэхэдээ тэмдэглээ. — Бусад нүхэдтэеэ хамта ажалай талаар Юрий Владимировичые дүтэ мэдэхэ зол хубитан байһан хүм. Тэрэ Володарскиин нэрэмжэтэ судоверфьдэ манай комсомолой хүтэлбэрилэгшэ байһан юм. Манай хүдэлмэриин коллектив тэрэниие Ярославска областной Соведэй депутадта кандидадаар дэбжүүлээ һэн. Ямаршье тушаалнуудта хүдэлхэдөө тэрэ эдэбхи үүсхэлээрээ, ажалша бүхэриг, залиг сэхэ байһаараа, үндэр ехэ харюусалгаараа хүнүүдые элсүүлэн дахуулжа, хүтэлбэрилжэ шададаг байгаа. Парти болон ажалай ветерануудтай уулзалга дээрэ Юрий Владимировичай үгэһэн захяа заабарине залуушуулда хүмүүжүүлхые оролдонобди. Тэдэнэр лэ коммунис байгуулалтын ёһо заншалнуудые үргэлжэлүүлхэ, партиин хараалһан түсэбүүдые бэелүүлхэ ёһотой.

Андроповско район гэжэ шэнээр нэрлэгдэһэн районой түб — Курсавкада олоной хабаадалгатай митинг болобо.

— Ю. В. Андроповой алдар габьяа түүхэтэ удха шанартай байна. Тэрэ бүхы амиһаяа Эхэ орондоо хэлбэришэгүйгөөр алба хэлгэдэ, тэрэнэй экономикын һалбаран хүгжэлгэдэ, совет хүнүүдэй һуудал байдалые һайжаруулгада, эб найрамдалай түлөө тэмсэлдэ, эмхидхэл болон журамые бэхижүүлгэдэ зорюулһан байгаа, — гэжэ Ставрополиин хизаарай Кировэй нэрэмжэтэ колхозой механизатор В. Овсянников хэлэбэ. — КПСС-эй ленинскэ эб найрамдалта дотоодын болон гадаадын залан сэхэ политикада хэлбэришэгүй үнэн сэхэ байһанаа элирхэйлэн харуулһан КПСС-эй ЦК-гай ээлжээтэ бэшэ февралиин (1984 он) Пленумэй шиидхэбэринүүдые бидэ бүхы зүрхэ сэдьхэлээрээ һайшаанабди. Манай районие Андроповско район гэжэ шэнээр нэрлэһэнэйнь түлөө Эхэ оронойнгоо, арад зоной аша туһада ажалдаа, ороной Эдеэ хоолой программые бэелүүлгэдэ шэнэ амжалтануудые туйлахабди.

«Ростсельмаш» гэжэ үйлэдбэриин нэгэдэлдэ Ю. В. Андроповой нэрын олгогдоһон тухай мэдээсэл ехэ нэрэ хүндын хэрэг болоно, тэрэнэй ажалые үндэрөөр сэгнэһэн ушар болоно гэжэ Доной комбайн бүтээгшэд тоолоно.

— Коммунис партиин ба Совет гүрэнэй хүтэлбэрилэгшын эгээл харюусалгатай тушаалнуудта хүдэлхэдөө, Ю. В. Андропов ростсельмашайхидай ажал хэрэгүүдээр саг үргэлжэ һонирходог, Эдеэ хоолой программые бэелүүлгэдэ нэгэдэлэй коллективэй оруулжа байһан хубитые үндэрөөр сэгнэдэг байгаа, — гэжэ Социалис Ажалай Герой, комбайнуудай цехэй слесарь-хабсаргагша К. Уланов митинг дээрэ үгэ хэлэхэдээ мэдүүлээ. Ю. В. Андроповой нэрэмжэтэ түрэл предприятиингаа нэрэ хүндые үндэр дээрэ үргэжэ ябахабди.

Гайхамшагта үйлэ хэрэгтэ — Пионернүүдэй ордондо Ю. В. Андроповой нэрын олгогдоһон ушарта зорюулагдаһан митингдэ Петрозаводскын ажалша коллективүүдэй түлөөлэгшэд, багшанар, пионернүүд болон һурагшад сугларба.

Пионерэй хүдэлөөнэй ветеран, ордоной үнинэй хүдэлмэрилэгшэ Т. Хумпи Юрий Владимировичтай хэдэ дахин уулзаһан тухайдаа хөөрэбэ. Юрий Владимирович Карелиин комсомолой организациин хүтэлбэрилэгшын тушаалда хүдэлхэдөө, ургажа ябаа залуу үетэниие хүмүүжүүлгэдэ анхаралаа ехээр хандуулаа. Дайсанай сэрэгүүдһээ Петрозаводскын сүлөөлэгдэһэнэй һүүлээр Ю. В. Андропов һандаргагдаһан ордониие һэргээлгэдэ али бүхы туһаламжа үзүүлээ һэн. Хойшонхи жэлнүүдтэньшье тэрэ Карелиин үхибүүдтэй холбоо барисаагаа таһалаагүй. Бүхэсоюзна пионерэй эмхиин 50 жэлэй ойн жэлдэ Юрий Владимирович ордондо радиостанци бэлэглэһэн байгаа. Олон зуугаад эдиршүүл тэрээн дээрэ хүдэлжэ һураа һэн.

Зам харилсаанай министерствын Моздокско 108-дахи дунда һургуулида болоһон митинг дээрэ Хойто-Осетиин АССР-эй һургуулиин габьяата багша Т. Воробьевагай хэлэһэн үгые сугларагшад халуунаар угтаба. Тэрэ Ю. В. Андроповтой хамта энэ һургуулида һураһан байгаа.

— Юрий Владимирович Моздокско һургуулида нэгэдэхиһээ долоодохи класс хүрэтэр һураа һэн, — гэжэ тэрэ хэлэбэ. —1930 ондо Моздогто 16-тай комсомол хүбүүнэй ажалай намтар эхилээ һэн. Эндэ тэрэ ажалай түрүүшын хатуужал гараһан байгаа. Энээнһээ хойшо манай һургуулиин Ю. В. Андроповой нэрэмжэтэ болгогдоһонойнь түлөө бидэ омогорхонобди. Тэрэнэй толотомо хурса ажабайдал залуушуулда һайн жэшээ болоно.

Улаан тугта Баруун-Хойтохилын харуулай округой хилэ сахилгын отрядта Ю. В. Андроповой нэрэ олгохо тухай КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй ба СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй тогтоолые ногоон погоонтой сэрэгшэд омогорхол баяртайгаар угтаба. Энэ частьда митинг болоо. Социалис Эхэ орондоо үнэн сэхээр алба хэхэбди, Эсэгэ оронойнгоо нангин хилэнүүдые найдамтайгаар хамгаалхабди, тэрэнэй өөрыгөө хамгаалха хүсые бэхижүүлхэбди гэжэ сэрэгшэд үгэ хэлэхэдээ найдуулба.

Ю. В. Андроповой дурасхаалые мүнхэлэлгэдэ зорюулагдаһан митингнүүд бусадшье коллективүүдтэ болоһон байна.

(ТАСС).

НАЛ

ажаһуудалай та-
а габьяатай бай-
«Бурятшвейбыт»
эрин республи-
эй ателье дааг-
Петровна Воль-
уудалай талаар
банскын үйлэдбэ-
о управлениин
шэ Мария Се-
ыкинада, КПСС-
удалдаа наймаа-
жаһуудалай та-
ын таһагай инст-
Васильевич
Бурятбыттрико-
лэдбэриин рес-
нэгэдэлэй нэхэг-
Родионовна Пав-
һуудалай талаар
ын үйлэдбэриин
лениин тушаан
плексно пунк-
Бимба Цыбикжа-

повна **Цыдыповада Буряадай АССР-эй хүн зоной ажаһуудалай хэрэглэмжэ хангалгын габьяата хүдэлмэрилэгшэ** гэһэн хүндэтэ нэрэ зэргэ олгогдобо.

* * *

Гэр байрын-коммунальна ажахын хүгжэлтэдэ габьяатай байлганайнь түлөө «Бурятводоканал» гэжэ үйлэдбэриин республиканска нэгэдэлэй слесарь Степан Уодоевич **Семешковто**, Гэр байрын-коммунальна ажахын Кабанскын үйлэдбэриин районно управлениин «Дружба» гостиницын кастеляншэ Валентина Романовна **Соснинада**, «Байкал» гэжэ гостиницын нэгэдэлэй «Одон» гостиницын администратор Татьяна Ивановна **Юдинада Буряадай АССР-эй Гэр байрын-коммунальна ажахын габьяата хүдэлмэрилэгшэ** гэһэн хүндэтэ нэрэ зэргэ олгогдобо.

* * *

Социалис мүрысөөндэ туйлаһан амжалтануудайнь түлөө Гэр байрын-коммунальна ажахын болон хүн зониие ажаһуудалай талаар хангалгын хүдэлмэрилэгшэдэй үдэртэй дашарамдуулан, «Буряттелерадиобыттехника» гэжэ үйлэдбэриин республиканска нэгэдэлэй радиомеханик Леонид Иванович **Горбуновые**, «Бурятремстройбыт» гэжэ заһабарилга-барилгын республиканска управлениин штукатур-шэрдэгшэ Людмила Куприяновна **Носачёвае**, «Бурятобувьбыт» гэжэ үйлэдбэриин республиканска нэгэдэлэй эсхэлгын цехэй начальник Галина Терентьевна **Хангаловае**, ажаһуудалай талаар хангалгын Загарайн үйлэдбэриин районно управлениин эсхэгшэ Маргарита Арефьевна **Ханхархановае**, «Бурятбыттехника» гэжэ үйлэдбэриин республиканска нэгэдэлэй кадрнуудай таһагай ахалагша инспектор Екатерина Семеновна **Шулуновае** Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиум **Хүндэлэлэй грамотаар** шагнаба.

ЕТ ХҮНҮҮДЭЙ АША ТУҺАДА

хангалгын ал-
нэй, хүн бү-
алда шухала
юм. Хангал-
а олон милли-
һуудал байдал,
байр дулдыда-
Хүн зоной ажа-
алые саашадань
аруулха шуха-

ла гэжэ нүхэр К. У. Черненко һунгагшадай урда үгэ хэлэхэдээ тэмдэглээ һэн.

Гэр байрын-коммунальна ажахын ба хүн зоной ажаһуудалые хангалгын албанай хүдэлмэрилэгшэдэй үдэртэ зорюулагдаһан баярай суглаан мартын 16-да Москвада болобо.

КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүндэ кандидат, КПСС-эй ЦК-гай секретарь В. И. Долгих, хэдэ хэдэн министерствэнүүд болон албан зургаанудай хүтэлбэрилэгшэд, үйлэдбэриин түрүүшүүл, нийслэлэй олониитын түлөөлэгшэд президиумдэ һуугаа.

РСФСР-эй хүн зоной ажаһуудалай хэрэглэмжэ хангалгын министр И. Г. Дуденков элидхэл хэбэ.

Совет хүнүүдэй һуудал байдалые саашадань улам һайжаруулха талаар КПСС-эй XXVI съездын ба партиин ЦК-гай удаадахи Пленумүүдэй шиидхэбэринүүдээр тодорхойлогдоһон зорилгонуудые бэелүүлхын тула эрдэм мэдэсээ, дүй дүршэлөө, эршэ хүсэеэ элсүүлхэбди гэжэ сугларагшад найдуулһан байна.

(ТАСС).

БАЙГААЛИИН БАЯЛИГУУДЫЕ ХАМГААЛГА

ВОЛГОГРАД. (ТАСС). Ороной нуур сөөрэмүүдтэ, гол мүрэнүүдтэ загаһанай нөөсэнүүдые сахин хамгаалха тухай хуулинуудые хазагайруулгатай тэмсэлдэ эрхэ хамгаалгын ба байгаали сахин хамгаалгын органуудай ябуулгануудые таарал-дуулан табиха зорилгонуудые зүбшэн хэлсэхэ бүхэсоюзна зүблөөн Волгоградта болобо.

СССР-эй Генеральна прокурор А. М. Рекунков, СССР-эй загаһанай ажахын министр В. М. Каменцев элидхэлнүүдые хэһэн байна.

Дутуу дундануудые усадхаха хэмжээ ябуулгануудта зүблөөндэ хабаадагшад анхаралаа ехээр хандуулба. Нуур сөөрэмүүдые бузарлалгатай тэмсэл үшөө һулаар ябуулагдана гэжэ тэмдэглэгдээ. СССР-эй Үнгэтэ металлургиин министерствын, СССР-эй Үтэгжүүлгын министерствын, бусад зарим министерствэнүүд болон албан зургаанудай предприятинууд тэдээндэ ехэ хохидол ушаруулна.

Ороной нуур сөөрэмүүдтэ, гол мүрэнүүдтэ, загаһанай нөөсэнүүдые сахин хамгаалха тухай хуулинуудые хазагайруулгатай тэмсэл шангадхаха дурадхалнуудые зүблөөндэ хабаадагшад баталан абаба.

ПАРТИЙНА АЖАБАЙДАЛ

ҺАЙНААР АЖАЛЛАХА ХҮСЭЛ ЗОРИГ

КПСС-эй Захааминай райкомой пленум боложо үнгэрбэ. Партиин ЦК-гай ээлжээтэ бэшэ Пленумэй шиидхэбэринүүд, нүхэр К. У. Черненкын тэндэ хэлэһэн үгэ һайшаан дэмжэгдээ. Районой экономико болон соёл хүгжөөлгые партийна хүтэлбэрилгын хэм хэмжээе дээшэлүүлхэ, совет, мүн ажахын органуудай хүдэлмэриин онол дүршэлые нарижуулха, журам бэхижүүлхэ, ажалай арга боломжонуудые һайнаар хэрэглэхэ асуудалнуудта онсо анхарал хандуулагдаба.

Пленумэй боложо байһан райкомой зүблөөнэй зал соо намтай зэргэлжэ һууһан «Сельхозхимия» нэгэдэлые эрхилэгшэ Б-Ц. С. Очиров багахан дэбтэртээ тэмдэглэл хэнэ. «Үгэ хэлэгшэдэй һонирхолтой, аша туһатай һанал бодолые, хэрэгтэй жэшээнүүдые бэшэдэг заншалтай хүнби» гэжэ намда ойлгуулба.

Үнэхөөрөөшье, һонирхохо, сэдьхэлдээ хадуужа абамаар, тобшолол хэмээр юумэнүүд олон байба. КПСС-эй райкомой нэгэдэхи секретарь С. Л. Гатаповай хэлэһэн элидхэл дотор, пленумдэ хабаадагшадай хэлэһэн үгэнүүд соо промышленностьда, хүдөө ажахыда, барилгада, социально-ажаһуудалай байдалда туйлагдаһан амжалтануудые гэршэлһэн тоо, баримтанууд олоор дурдагдаа.

Жэшээнь, районой промышленностиин хүдэлмэрилэгшэд яһала ехэ амжалтатай. Нёдондо үйлэдбэрилһэн продукци худалдалгын түсэб 104 процент дүүргэгдээ гэхэ гү, али түсэбһөө гадуур 920 мянган түхэригэй продукци худалдагдаа һэн. Ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ түсэб 3,4 процентээр үлүүлэгдэһэн 6,5 миллион киловатт-час электрын элшэ хүсэн, 500 тонно (условно) түлишэ болон бусад бэлигүүд алмагдаба. Гэбэшье нёдондо районой 10 предприятинууд продукци үйлэдбэрилхэ, худалдаха, ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ даабаринуудаа бэелүүлээгүй. Тиигэжэ 2 миллион түхэригэй продукци дутуу гаргагдаа. «Бурводстрой» нэгэдэлэй ПМК, «Сельхозхимиин» районой нэгэдэл, автотранспортна предприяти, оньһожоруулагдамал ой модоной ажахы горитой гээгдэлдэ ороһон байна.

— Манай коллектив түсэбтэ табан жэлэй гурбан жэлэй гол түсэбүүдые, энэ оной үнгэрһэн хоёр һарын даабаринуудые болзорһоонь уридшалан дүүргэбэ. 1984 оной социалис уялганууд КПСС-эй ЦК-гай декабриин (1983 он), февралиин (1984 он) Пленумүүдэй һүүлээр дахинаа харагдажа, ажалай бүтээсые түсэбһөө гадуур 1 процентээр дээшэлүүлхэ, продукциин өөрынь үнэ сэнгые хямдаруулха түсэбые 0,5 процентээр нэмээжэ хороохо эмхидхэлэй-техническэ хэмжээ ябуулганууд баталагдаа. Юнхэрэй уурхайн коллектив, жэшээнь, рудагай шинг нойто доошолуулжа, тиинхэдэ шанаржуулгын фабрикада — металлай концентрат гаргаха технологи һайжаруулжа, оньһон түхеэрэлгэнүүдэй зогсолгые үсөөрүүлжэ, нэмэлтэ продукци абаха байна. Комбинадта ажалай журам шангадхаха хүдэлмэри үргэнөөр ябуулагдана, ажалһаа хулжалга 7,8 процентээр хороо. Хүдэлмэрилэгшэдэймнай 62 процентнь бригадна подрядай гуримаар ажаллана, — гэжэ Зэдын вольфрам-молибденэй комбинадай ахамад инженер Н. М. Добрынин мэдүүлээ.

КПСС-эй ЦК-гай декабриин (1983 он) Пленумэй үйлэдбэриин техническэ зэбсэгжүүлгые үргэдхэхэ, научно-техническэ дэбжэлтые түргэдхэхэ тухай онсо тэмдэглэһэн байна. Энэ асуудалаар тоһоной заводто, районой хэлхээ холбооной узелда, оёдолой «Туяана» нэгэдэлэй филиалда хүдэлмэри үргэнөөр ябуулагдана. Харин мяханай комбинат, автотранспортна предприяти, харгы заһабарилга-барилгын 2-дохи управлени, «Межколхозстрой» нэгэдэлэй ПМК болон бусад предприятинуудта шэнэ техникэ, түрүү онол арга нэбтэрүүлгэдэ анхарал хандуулагданагүй.

Капитальна барилгын байдал бүхы дээрээ муу. Жэшээнь, Зэдын комбинат һомологдоһон мүнгэ зөөри хэрэглэхэ, барилга-хабсаралгын хүдэлмэриин түсэб 88 процент дүүргээ. Түсэбтэ даабаринуудые «Межколхозстрой» нэгэдэлэй ПМК, харгы-заһабарилга-барилгын хоёрдохи управлени, районой барилгын управлени бэелүүлээгүй. 1983 ондо 9 объект ашаглалгада оруулагдангүй үлэшөө.

Һүүлэй жэлнүүдтэ совхозуудай капитальна барилгада мүнгэн багаар һомологдоно. Гэхэтэй хамта малай байранууд хуушараа. Тэжээл буйлуулха цехүүдые, АВМ тодхолгодо, малай тэжээл, ногооной гурил хадагалха складуудые барилгада ажахынууд өөһэдынгөө доторой нөөсэһөө мүнгэ зөөри гаргаха уялгатай гэжэ заагдаа.

Социалис ажалай журам шангадхаха хараатай районно партийна организацин ябуулдаг хэмжээнүүд зарим тэды һайн дүнгүүдые асарна. Тиигэбэшье Ажалша коллективүүд тухай Хуули бэелүүлгэ мартагданги, ажабайдалда нэбтэрүүлгэ һуладана. 1983 ондо Хамниин совхоздо ажалдаа гарахагүй ябадал 934, СССР-эй 50 жэлэй ойн нэрэмжэтэ совхоздо 700 үдэр болоо.

Мүнөө үедэ ажалай журам һайжаруулха тэмсэлые үйлэдбэриин даабари бэелүүлгэтэй сэхэ холбожо, ажалай бүтээсые түсэбһөө гадуур 1 процентээр дээшэлүүлхэ, продукциин өөрынь үнэ сэнгые 0,5 процентээр нэмээн хорооохо талаар эмхидхэлэй хүдэлмэри ябуулха зорилго табигдана. Тэрэнэй ашаар районой арадай ажахын бүхы һалбаринуудта 270 мянган түхэригэй нэмэлтэ продукци үйлэдбэрилэгдэжэ, түсэбһөө гадуур 134 мянган түхэриг олзо абтаха байна.

Хүдөө ажахын продуктнуудые үйлэдбэрилхэ, гүрэндэ худалдаха түсэб үлүүлэн дүүргэгдөө. Бүхыдөө 9200 тугал, 13,5 мянган хурьгад, 1430 уһагад абтаа. Үнсэд, эхэ хонид адуун олошороо, малай үүлтэр һайжаруулагдаа, малай гарза эрид хорооғдоһон байна. Гэхэтэй хамта Хамниин, Цахирай, Харацайн совхозууд түсэбтэ даабаринуудаа дүүргэбэгүй. Арбан нэгэдэхи табан жэлэй гурбан жэлэй дүнгөөр Хамниин совхоз гүрэндэ 2285 центнер мяха, 1230 центнер һү уритөө.

Нийтын адууһа малай үбэлжэлгэ харюусалгатай хаһадаа оробо. Үбһэ тэжээлээр хангалга урда жэлнүүдэйхиһээ һайн. Тиигэбэшье Санагын, Ёнгорбойн болон Хамниин совхозууд һү һаалгаха доошолуулжархёо. Ажахынуудай һүнэй фермын малшадай дунда социалис мүрысөөн һулаар эмхидхэгдэнэ. КПСС-эй райкомой бюрогой шиидхэбэреэр һүүлэй үедэ үдэрөө гурба дахин үнеэд һаагдажа эхилбэ.

Районой ажахынуудай гол һалбари болохо мяхалиг үүлтэрэй зоолтэ бодо малай тоо толгойе олошоруулха, тэдэнэй шэнгүүр дээшэлүүлгэ мүнөөнэй эрилтэдэ хүрэхэгүй. Зарим совхозуудта залуу малые харууһалха, шахан таргалуулха талмайнуудые бариха, бэксоно арга хэрэглэхэ гэхэшэлэн аша туһатай хэмжээнүүд абтанагүй.

Адууһа малай һүрэг олошоруулха хүдэлмэри ажахынуудай хүтэлбэрилэгшэдэй үдэр бүриин анхаралда байха ёһотой. Үнэн дээрээ ондоо, зохихогүй ушарнууд үзэгдэнэ. Нёдондо 5 мянга гаран үнеэд, гунжад һубайраа. 100 үнеэд бүхэнһөө СССР-эй 50 жэлэй ойн нэрэмжэтэ совхоздо—49, Хамниин совхоздо—57, Санагын совхоздо 59 тугал абтаһан байна...

Пленумэй һүүлээр «Михайловский» совхозой директор В. Ц. Санжеевтэй уулзажа, хэдэн үгэ андалдабабди. «Ямар һанал бодолтой, зориһотой нютагаа бусахатнай гээшэб?»

— Ажал хэрэгээ эрид һайжаруулха хүсэл зориг түрэнхэй. Хүдөө ажахыдаа шиидхэхэ асуудалнууд түхэрсэн зам соо үсөөргүй гээшэ. Нэн түрүүн адууһа малайнгаа һүрэг олошоруулжа, ашаг шэмынь дээшэлүүлхэ, шанартай тэжээлээр гүйсэд хангаха хэрэгтэй. Тэрэ хэрэгтэй сэхийн анхаралаа хандуулха гэжэ байнабди. Үбһэ тэжээлэй эхэ үйлэдбэрилдэг болохын тулада лугомелиоративна отряд эмхидхээбди. Луговодуудтаа трактор болон бусад техникэ нэмэжэ үгэхэмнай, — гэжэ Владимир Цыденжапович харюусаа.

Ш. БАКШЕЕВ,
манай корр.

ТҮРҮҮ ҺААЛИШАДАЙ ДҮИ Д...

ТҮГНЫН ЭРХИМҮҮДЭЙ Н...

Эгсэ гурбан жэл хоёр һара хахадай саада тээ гэхэ гү, али 1979 ондо Түгнын һаалиин фермын коллектив үнеэн бүриһөө 1820 килограмм һү һааһан бэлэй. Тэрэ үедэ энэ дүн япала эрхимдэ тоологдогшо һэн. Харин мүнөө тэрэ холо хойно түригдөө. Тодорхойлбол, нёдондо эндэхи фермын һаалишад үнеэн бүхэнһөө 2400 шахуу килограмм һү һаагаа бшуу.

Дурсагдагша коллективтэ дүршэлтэй бэрхэ һаалишад заһаһаа олон. Жэшээлбэл, арбан нэгэдэхи табан жэлэй гол дундахи жэлдэ район дотороо чемпионой нэрэ зэргэдэ хүртэһэн үнинэй һаалишан Полина Калистратовна Масикова хамаһаа ехээр һү һаана. Энэ нүхэрнай нёдондо үнеэн бүриһөө 2300 килограмм һү абахаар хараалһан зорилгоёо 3043 килограммда хүргөө юм.

Жэлдээ үнеэн бүхэнһөө дунда зэргээр гурба мянга гаран килограмм һү һааха гээшэ бүхы Мухар-Шэбэрэй райондо һая наашадаашье дуулдаагүй байха. Имэ амжалта туйлахын тула Полина Калистратовна горитойхон хүсэлэл оролдолго гаргаа юм.

— Һү ехээр һаахын тула үнеэдэн үүлтэр һайжаруулжа, ашагтай мал олошоруулхын хажуугаар шэмэтэй, шанартай тэжээлээр гүйсэд хангаха хэрэгтэй гэжэ һанагшаб. Илангаяа үөлжэлгын үедэ һүрэг үнеэдтээ тэжээлыень буйлуулжа шанаржуулангүй үгэхэ гээшые гэмтэ ябадалдал тоолохоор. Үөлэй һарануудта адха тэжээлһээ алга һүн абтахал ёһотой. Бидэ бүхы зүйлэй тэжээлээ гамтайгаар гаргашалхые оролдодог гээшэбди, — гэжэ Полина Калистратовна хөөрөө һэн.

«Эрдэм» совхозой Түгнын һаалиин фермэдэ үнеэдэй тэжээл буйлуулжа шанаржуулха цех ашаглагдажа захалшаар табадахи үөлжэлгэсэ үнгэргэжэ байна. Энэ цехтэнь үдэр бүри 80—90 центнер шанаржуулагдаһан тэжээл буйлуулагдана. Хэршэгдэһэн һолоомо талха тарьяанай зүйлтэй холёод, микро-, макро-нэмэлтэнүүдтэнгээр буйлуулхадань шанартан, шэмэтэн болохоһоо гадна, эдинсэтэй байдаг. Имэ тэжээлээр хооллуулагдаһан үнеэдэй һү шэмэ эрид дээшэлжэ захалаа. Дүршэлтэй бэрхэ хүтэлбэрилэгшэ, фермые даагша Дондок Очировичь Батуевай ударидалга доро һаалишад үнеэдтээ шанаржуулагдаһан тэжээл таһалгарлагүй эдюулдэг болоо һэн. Коммунист, тэжээлэй цехые даагша Иван Макаровичь Киреевэй хүтэлбэрилдэг коллектив үдэр бүхэндэ һайн шанартай тэжээл буйлуулхын түлөө горитойхон оролдолго гаргана.

Фермэдэ тэжээлэй цехэй ашаглагдаһаннаа хойшо һү ехээр һааха эрилтэ урдынхиһаа шангаар табигдадаг болоо бэлэй. Үнеэдэйнгээ һү шэмые эрид дээшэлүүлхын тула Полина Калистратовна автомашинаар асаргадаһан бурдууг хоёр хүнэгөөрөө залхуурангүй зөөжэ, малдаа уулгадаг байһан юм. Эндэ һүтэй үнеэдтээ тэжээлыень заабол ехээр үгэхые оролдодог байгаа. Тэжээлэй цехтэ буйлуулагдаһан хэршэгдэһэн һолоомон, бурдууг, силос, сенаж болон бусад шэмэ шанартай тэжээл үнеэн бүхэндэ адляар хубаарилагдана. Тиин дүршэлтэй һаалишан энэ тэжээлыень үнеэдтээ һү шэмынь зэргээр хубаарилжа үгэдэг заншалтай.

— Фермымнай һаалишан бүхэндэ һү шэмэтэй үнеэн бии байха. Бидэ һүтэй үнеэлээ юунһээшье үлүүгээр һанажа, эгээл һайнаар харууһалхые оролдодогбди. Аботаһан тугалынь тусгаар тэмлэглэгдэжэ бүридхэлдэ оруулагдадаг. Имэ үнеэдые улам олошоруулхын тула зоотехническэ хүдэлмэри һайнаар ябуулха хэрэгтэн. Һүүлэй жэлнүүдтэ манай фермэдэ селекционно—үүлтэр һайжаруулха хүдэлмэри гуримшуулагдаа. Мүнөө фермэдэмнай һүрэг шэнэлхэ гунжан, эмэ хашарагууд тусгаар үхэршэндэ даалгагданхай харууһалагдана, — гэжэ Полина Масикова хэлээ бэлэй.

Дурсагдагша фермын коллектив үнеэдэйнгээ һү шэмые эрид дээшэлүүлхэ хүдэлмэри ябуулхадаа нэн түрүүлэн туғаллаһан гунжануудаа һайнаар харууһалжа, һаажа, һүтэй үнеэн болгохоор шиидээ юм. Шэмэ шанартай тэжээлээр хооллуулагдаһан гунжануудаа түрүүшын үдэрнүүдтэ үдэртэ дүрбэ дахин һаадаг бэлэй. Тиихэдээ гунжан бүхэнэй һү шэмэ тусгаар бүридхэлдэ абтажа, али зэргын һүтэй үнеэн болохо байһаниинь элирүүлэгдэдэг байгаа.

Анханда эндэ туғаллаха гунжануудые байлгажа харууһалха һайн байра үгы бэлэй. Тиимэһээнь тэдэнэр хүшалтатай хорёо соо зуу шахуу гунжа суглуулаад шэмэтэй, шанартан тэжээл эдюулдэг байгаа юм. Туғаллахаһаань һара урид гунжануудаа түрэлгын байрада оруулдаг заншалтай. Эндэ асаргадаһан гунжануудые Дулма, Дабажалсан Гомбоевтон даажа абаад харууһалдаг һэн. Дүршэлтэй эдэ үхэршэд туғаллаһан гунжануудаа шэмэтэй тэжээлээр хооллуулжа адуулхаһаа гадна үдэртэ гурба-дүрбэ дахин һаадаг байха юм. Эндэ гунжануудан һайнаар һаагдахын тула түлбэринь зохидоор тодорхойлогдонхой. Жэшээлбэл, үдэр бүри гунжан бүхэнһөө 6—8 килограмм һү һаабал, үхэршэдтэ мал бүриин 7 түхэриг түлэгдэнэ. Хэрбээ 8—10 килограмм һү абабал, 15 түхэриг, 10 килограммһаа дээшэ һү һаахадань гунжан бүхэнэй 20 түхэриг салин үгтэнэ. Мүнөө һая туғаллаһан гунжануудынь тус бүрээ сүүдхэдэ 8—10 килограмм һү үгэнэ. Имэ ехэ һү һаахын түлөө Гомбоевтон бүхы мэргэжэл шадабаряа гарган ажалладаг байха юм.

— Фермын дэргэдэ харууһалагдаһан гунжануудые тушаажа абахада һайн байдаг. Бидэ туғаллаһан гунжануудые даажа абахадаа һү шэмыень улам дээшэлүүлхээр оролдонобди. Юуб гэхэдэ, һаалишан бүхэндэ тушаажа абаһан гунжануудһаа заабол ехэ һү һааха эрилтэ табидаг, — гэжэ Полина Калистратовна мэдүүлнэ.

Зунай бэлшээриин үедэ һү ехээр һаахын тула фермын коллектив һүрэг үнеэдтээ нэмэлтэ тэжээл эдюулнэ. Мүн түхэреэн сүүдхын туршада ногоо элбэгтэй бэлшээридэ бэлшээжэ, гурба дахин һаадаг юм. Абтаһан һүсэ гашалгаангүй, эрхим сортоор тушаахын тула тэрэ дороо хүргэдэг заншалтай. Ногооной хагдаржа, шэмэ шанараа алдажа захалхада, фермын коллектив зуһаланһаа үбэлжөөндөө нүүжэ ерэдэг. Эндээ түбхинэһөөр лэ тэжээлэйнгээ цех хүдэлгэжэ, үнеэдээ шэмэтэй хоолоор эдеэлүүлнэ. Үнгэрһэн намар эндэхи тэжээлэй цех сентябрь һарын эхинһээ хүдэлгэгдэжэ захалаа һэн. Игэжэ эртээнһээ цех соогоо тэжээл буйлуулжа малдаа эдюулхэдэ, үнеэдэйнь һү шэмэ доошолногүй гээшэ.

Полина Калистратовна Масиковаһаа ... лагаад ... асуубалтнай ... үгэхэгүй. ... лишадтал ... би гэхэл ... энэ нүхэрнай ... аргатан, дүй... ха. Жэшээлбэ... хаһаа урид ... бол бүлеэн... угаажа, ал... эльбэн ... шабааһан ... бэрлээд, ... эхилнэ. Тии... нэй хэды ш... ень заабол ...

Һүнэй ша... ха хэрэгтэ ... онсо анхар... Эндэ дэлгэр... мүрысөөнэй ... һаалишан бү... ри эзэлхэдээ ... ехээр һааха ... лэнхи һүеэ ... тушааха зэр... лэн һүнэйнь ... дээшэ байха ... Эдэ бүхы ... хэнь бэрхэтэй... лина Масико... рануудта бү... рэмөөр ажал... мүрысөөндэ ... һалгарнагүй ...

— Манай оной намарһа... үбэлдөө бүхы... зооветеринар... захалаа һэн, ... шье һураа, ... шээлнүүдые ... гансашье тү... эрдэмэй тү... шэ, мүн ... байдалаа ш... холтойгоор ... юм, — гэжэ ... стратовна ... бэлэй.

Зооветерина... лида һураһ... шалгалта үс... дээшэлүүлһэн... абадаг занш... шын жэлдэ ... фермэдэ дүр... да, нэгэ үх... дохи класс ... Х эрдохёо, 1... галта үгэхэдэ ... 24 һаалиша... класс олгогд... ёрдохи класс... шуул нэгэдэ... лоо һэн. Д... һаалишадай ... рин бусадһ... Тобшолбол, ... шад гансашье ... лоо бэшэ, ... шадабаряа д... нөө үеын эр... ажаллаха г... юм.

Дүршэлтэй ... лина Калист... үнеэн даал... үнеэд соонь ... шэмээр ехэ ... Һаалишанай ... ёһоор бүлэгэ... сүүдхэдэ тус ... грамм үгэнэ, ... һээнь энээнһ... һүн һаагдана ... үнеэдээ По... онсо анхарал... һалдаг, һаад...

Түгнын һаа... дүршэлтэй ... олон. Полина... нагай нэрл... Л. Я. Конст... Лоскутникова, ... нова, П. М. ... үнеэн бүриһөө ... —2741 кило... на. Үбэлжэлгы... бүриһөө 154... һү абахаар ... һан эндэхи ... нөө хэлэһэн... дүтэлэнхэй. ... шэлтэй түрү... П. К. Масико... гаяа нэрэтэ... дүүргэжэ, ту... таяа улам ба...

Б. ШИР...
Вл. ...

ЭДЭБ ХИТЭДЭЙ ҺУРАЛСАЛ

КПСС-эй Хэжэнгын райкомдо ажахынуудай, промышленна предприятинуудай эмхи зургаануудай хүтэлбэрилэгшэдэй һуралсал болоо. Тэндэ «Дэлхэйн хоёр системэнүүдэй харилсаанай хурсадалга. Амгалан байдалые сахилга — КПСС-эй гадаадын политикын гол асуудал» гэһэн элидхэл нүхэр А. А. Касьяненко хэбэ.

Гол элидхэлэй һүүлээр болоһон семинар дээрэ шагнагшад һанамжануудаа хэлэбэ.

«Ажахын хүтэлбэрилэгшын хүдэлмэридөө хэрэглэдэг онол арганууд һухай» Худанай леспромхозой директор Н. Н. Арефьев хөөрөө.

«Үйлэдбэри хүтэлбэрилгын демократическа үндэһэ һуурине хүгжөөлгэ. Предприяти болон эмхи зургаануудые хүтэлбэрилгэдэ ажалшадай хабаадалгые үргэдхэхэ ба Ажалша коллективүүд тухай Хуулиин удха шанар тухай» темээр «Бурятводстрой» трестын ПМК-гай начальник Ч. Д. Ринчинов үгэ хэлэбэ.

Ц. ОБОРОВ.

ШАЛГАРАГШАДТА ШАН БАРЮУЛАГДАА

Хүдөө ажахын машина, оньһон түхеэрэлгэнүүдые хадагаламжада табихаар республика дотор соносхогдоһон габшагай хоёр һарын дүн һаяхан согсологдожо, эрхимлэһэн коллективүүд мүнгэн шангаар урмашуулагдаһан байна. Жэшээлбэл, хүдөө ажахын управленинүүдэй дундаһаа Мухар-Шэбэрэй районой хүдөө ажахын управлени нэгэдэхи, Кабанскын хоёрдохи, Хэжэнгын хүдөө ажахын управлени гурбадахи һуури эзэлээ. Колхоз, совхозуудай дунда үнгэргэгдэһэн харалгада Мухар-Шэбэрэй районой «Авангард» совхоз, Улаан-Үдын районой «Авангард» колхоз, Кабанскын районой Оймороой совхоз шалгараа. Удаадахи һууринуудта Хэжэнгын районой Загаһатын, Хурамхаанай районой Аргатын, Мухар-Шэбэрэй районой «Забайкалец», Захааминай районой Цакирай, Бэшүүрэй районой «Новосретенский», Хяагтын районой Ехэ-Нугын совхозууд гараһан байна. Тиихэдэ долоон ажахы урмашуулгын һуури эзэлээ юм.

«Бурятплодоовощхоз» нэгэдэлэй ажахынуудһаа Шасарганын, «Пригородный» совхозуудай, республикын Госкомсельхозтехникын нэгэдэлнүүдһээ Могойтын отделениин, Мелиорациин ба Уһанай ажахын министерствын харьялата подразделенинүүдһээ Хориин уһалуурин системын коллективүүд урмашуулагдаха болобо.

Манай корр.

Репортаж

ЭД БАРАА — ЭЛБЭГ ЕХЭЭР

Прибор бүтээлгын нэгэдэлдэ арадай үргэн хэрэглэмжын эд бараа гаргаха хэрэгтэ ехэ анхарал хандуулагдадаг юм. Эндэ һаяхан КПСС-эй обкомой бюро, республикымнай Министрнүүдэй Совет ба облпрофсовет 1983 ондо арадай үргэн хэрэглэмжын эд бараа элбэгээр гаргажа, түрүүшын һуури эзэлһэнэйнь түлөө прибор бүтээлгын нэгэдэлдэ дамжуулгын Улаан туг мүнгэн шангайгаар барюулаа. Энэ ехэ шан тус нэгэдэлэй арадай үргэн хэрэглэмжын эд бараа бүтээдэг цехэй токарьнуудай, фрезеровшигуудай, мүлигшэдэй, хабсаргагшадай, хэбшэдэй габшагай ажал гэршэлнэ. Эндэ бүтээгдэһэн «Локон» электрофен, электромассажер «Бодрость», һахал абадаг «Агидель—01» түхэлэй машинка болон бусад зүйлнүүд республикымнай магазинуудта элбэг ехээр байдаг болоо.

Үнгэрэгшэ жэлдэ продукци бүтээн гаргалга 13 процентээр дээшэлээ, мүн арбан нэгэдэхи табан жэлэй эхилһээр энэ дүн 36 процентдэ хүрэһэн байна.

Тус цехэй коллектив байгша онон хоёр һарын түсэбтэ даабарииые амжалтатай дүүргэжэ шадаа. Жэлэй эхинһээ абаһан хүдэлмэриингээ эршэ алдангүй, түрүү бригадна подряд нэбтэрүүлжэ, тэдэнэр энэ амжалта туйлаа ха юм. Цехэй хүдэлмэрилшэдэй 86 процентнь ажалай түрүү онол аргаар хүдэлнэ. Эдэ амжалтануудынь цехэй коллективые саашадаа бүри ашаг үрэтэй ажалда зоригжуулна. Тэдэнэр түсэбһөө гадуур ажалай бүтээсэ 1 процентээр дээшэлүүлхэ, продукциин өөрынь үнэ сэн 0,5 процентээр хямдаруулха гэһэн урма дуун доро ажаллаба. Цехэй коллектив нёдондо нойхиһоо 12 процентһээ дээшэ арадай үргэн хэрэглэмжын эд бараа гаргахаар хараална. Арбан нэгэдэхи табан жэлэй эсэстэ энэ дүн 37 процентээр ехэ байха юм.

Эдэ хараа зорилгонууд КПСС-эй ЦК-гай декабриин (1983 он) Пленумэй шиидхэбэринүүдһээ үндэһэтэй. Тус цехэй В. Аносовагай, М. Сускинагай, Л. Михеевагай, Ф. Гаязовай, А. Ельцовэй, М. Комаловой хүтэлбэрилдэг түрүү бригаданууд болон фрезеровщик С. Воронцов гэгшэд эдэ зорилгонуудые амжалтатай бэелүүлжэ байна.

П. БУРМАКИН.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: түрүү хабсарагшад Л. Михеева (баруун гарһаа), Т. Иванова. Фрезеровщик С. Воронцов.

Авторай фото.

НОЙРҺОО ҺЭРИҺЭН ТАРЯАЛАН

Хабарай агротехникэ • Полинуудта шииг нойто бариха • Намарай тарималнуудта үтэгжүүлгэ оруулха • Ургасын эшэ үндэһэн

Хабарай саг ходоодоо баясуулдаг. Тиихэтэй хамта тарьяашадай хүдэлмэри нэмээдэг... Хойшолуулашагүй ехэ ажал хэрэгүүд хаосардаг. Гансахан үдэрөө һамшабал, жэл соогоо хүсэлдүүлхэгүйш. Долоон хоногые доенхо болгоо һаа, ургасын гурбанаи нэгээр гарзатахаш.

Энэ сагта хэм соогоо хуу баран тоолон тодорхойлогдохо, шалгагдаха, дутуу дундануудай зайсуулагдаха ёһотой. Манай орон дотор байгуулагдаһан хүсэ ехэтэ агропромышленна комплекс, сагай уларилай ямаршье байгаа һаа, хабарай тарилгын хүдэлмэри амжалтатайгаар үнгэргэхэ арга олгоно. Эндэл агрономиин мэргэжэлтэд эрдэм бэлигээ харуулха, тарьяашад дүршэл шадабаряа гаргаха ёһотой. Туйлаһан амжаһанаа ехээр арьбажуулха, СССР-эй Эдеэ хоолой программаар хараалагдаһан шухала зорилгонуудые түргөөр шиидхэхэ даабари урдамнай табигданхай.

КПСС-эй ЦК-гай Политбюро хабарай тарилгада бэлэдхэл тухай асуудалые һаяшаг хаража үзэхэдөө, ороохо талха болоод, тарьяан ажалай бусад продуктнуудые үйлэдбэрилхэ, гүрэндэ тушааха талаар түсэблэгдэһэн зорилго хангамаар нэмэлтэ хэмжээнүүдые бэелүүлхэ шухала гээд мэдэрбэ.

«Хүнүүдые эмхидхэн элсүүлхэ, бүхы машина техникээ бэлэн болгохо, тарьяан ажалай хүдэлмэринүүдые нягта һайнаар эмхидхэхэ тухайда мүнөө тодорхойгоор хэлсэгдэнэ гээшэ. Удааража байгдаха ёһогүй. Яхадааб гэхэдэ, хабарай тарилга газаа оронхой», — гээд нүхэр К. У. Черненко һунгагшадтай уулзалга дээрэ тэмдэглэһэн байна.

Тарьяан ажалшадые илангаяа һэргэг байхыень энэ жэлэй сагай уларил баадхана. Дулаанаар үнгэрһэн үбэлдэ, февраль соо олохон газар нютагуудта «хуурай» уларилтай байһандань һэжэг һанамаар. Тиимэһээ газарай хүрьһэндэ шииг нойто барихын түлөө тэмсэхэ гээшын тон шухала байһаниинь мэдээжэ. Тиихэдээ гансашье тала газартай нютагуудта бэшэ ааб даа.

Үбэлэй сагта тарьяанай газарнууд саһаар нэгэ жэгдэ хушагдабагүй: заримандань саһа ехэтэй, бэшэндэнь саһаар бага байба. Үсөөн бэшэ ушарта нэгэ нютагта, нэгэл областьдо аад, хоёр ондоо байдалай тохёолдоһониинь гайхалтай. Москва шадарай полинууд дээрэ, жэшээнь, Серпуховодо дүрбэн сантиметр, Наро-Фоминск шадарта хорин долоон сантиметр зузаан саһатай байба.

Хойто-Кавказай, Украинын урда талын, Волгын адагай зарим газар нютагуудта саһа багатан байһандань һанаата болмоор. Брянска, Орловско, Смоленскэ болон бусад областьнуудай элүүрин олон газарнуудта сапагүй шахуугаар ондо ороо. Эндэ хабаран шииг нойн ехэ сэнтэй байһаниинь мэдээжэ. Шииг нойто бариха талаар нэмэлтэ хэмжээнүүдые абаһүйгөөр аргагүй. Тарьяанай газар дээрэ харьялһан уһа тогтоожо шадаха юрын бураздаануудшье туһа болохол. Шииг нойто барихын тула түргөөр газараа оорнойлходо ехэ туһатай.

Үбэлэй сагта ходо дулаарижа, мүльһөөр хальһатуулжа байһан дээрэһээнь үрэжэл ехэтэй намарай тарималнуудай хойноһоо харууһалхада бэрхэшээлтэй болгоһон байна. Манай орон дотор нилээд ехэ газарта— дүшэн миллион шахуу гектарта—намарай тарилга хэгдэдэг юм. Гэхэ зуура, эдэ тарималнууд дууһандаа хүсэд һайнаар һэргэжэ ургадаггүй. Тэдэнэй дунда муудаһан, шэнгэдэһэн тарималнуу бии байха. Тиимэ тарьяанай газарнуудта эртүүр азотно үтэгжүүлгэнүүдые заатагүй оруулха ёһотой. Эндэ бүхы талмайда гаргагдаһан органическа үтэгэй нөөсэ ехэ туһатай байха.

Зарим газарнуудта нэмэлтэ һү, али дахин тарилга хэхэ ёһотой болоогдохо. Урда зүгэй нютагуудта хосорһон балаата ургамалнуудай оронд кукуруза тарибал, үлэмжэ һайн байха гээд мэргэжэлтэд тоолоно. Тэрэниие тарихадаа, севооборотые баримталан ороонһоной һайн ургаса абадаг байха арга олгоно, ороонһоной валова суглуулбари хорoдоггүй, тад һөөргэ арьбажадаг байна. Энэ хадаа манай урда зүгэй нютагуудта эгээл элбэг байнаар ургадаг ургамал мүн. Энэ жэлдэ тэрэнһээ ороопо абахын тула тарилгын талмайе арбан таба—хорин процентээр үргэдхэхэ арга бии. Илангаяа уһалагдадаг газарнуудта тэрэниие тарихада һайн.

Зүгөөр, намар таригдадаг ороонһото ургамалнуудай ургасын түлөө хаа хаанагүй шангаар тэмсэхэ хэрэгтэй. Сагай уларилай таарамжагүй байхадашье, тэрэнэй ургасын түлөө оролдолго гаргабал, ороонһон абтахал. Орловско областиин тарьяашадай ажал хэрэгүүд һайн жэшээ харуулаа. Намарай тарилгын хэгдэһэн газарнуудта мүльһөөр хайнагтамсаарнь удаарангүй машина техникээ гаргажа, тэрэниие усадхаа. Тиигэжэ калийна үтэгжүүлгэ оруулхадань, хайнагтаһан мүльһэн хайлажа, ургамалнуудта агаар оросотой болодог юм. Тиигээдшье али нэгэн газарта мүнөө гэдэжэ, һэргэжэ эхилһэн талха тарьяанда анхарал хандуулангүй байжа болохо аал?

Үрэһэ хүрэнгын түлөө һайнаар харууһалха гээшэ онсо ехэ удха шанартан. Орон доторнай хабарай тарилгада, мүн нэмэлтэ тарилгадашье хүсэд хүрэхэ үрэһэн хүрэнгэ бэлдэгдэнхэй.. Тэрэнэй тарилгын шанар үнгэрһэн жэлнүүдэйхиндэ орходоо үлэмжэ һайн. Олохон колхозууд болон совхозуудта ороонһото ургамалнуудай үрэһэ хүрэнгэ хадаа тарилгын талаар нэгэдэхи, хоёрдохи классай шанарта хүргөөгүй ажахынууд хүрэнгынгөө шанар һайжаруулхые, үгышье һаа, таарамжагүйень эрхим шанартай, найдамтай үрэһөөр һэлгэхые яараха ёһотой.

Ороноймнай урда нютагуудай тарьяанай газар дээрэ байгша оной хабарай тарималнууд ногооржо эхилбэ. Мүнөө тарилгын хэгдэхэ хадалангай газарнуудые үдэр бүхэндэ ехээр наран халаадаг болоно. Хабарай сагай оршохо тума тарьяан ажалшаднай тарилгада бэлэдхэлээ түргэдхэнэ.

Д. СМИРНОВ,
ТАСС-ай шэнжэлэгшэ.

БАМ: ажалай баатаршалг...

ИЛАЛТЫН ҮДЭР УУЛЗАЛГА...

БАМ-ай Зүүн участогай Тангомен разъездын ҫалин намдуу байдалда тепловозой шанга абяан дуулдаба. 420 километр холо оршодог Ургалһаа түрүүшын поезд эндэ ерээ ха юм. Поезд хэрэгтэй техникэ, түхеэрэлгэнүүдые, барилгын материалнуудые асараа.

БАМ-ай булад харгы барижа байһан барилгашадай коллективүүдэй эршэтэ ажалда хагсуу хүйтэн... жэ шадаагүй. ... зай Герой ... Мирошниченк... рэтэр рельсн... гүүргэхэ гэһэн... нэр урдаа ... Эндэ Майн ... үдэртэ БАМ-ай ... руун участогу... һүүлшын рельс ...

Ургал,
Хабаровска ...

ЗВЁЗДНЫН ШЕ... АБАҺАН СОВ...

Эрхүүгэй «Подымахинский» совхозой ажалшад ехэ бэлэг абаба. «ЛенаБАМстрой» трестын барилга-хабсаралгын 266-дахи поездын шефүүд шэнэ байрануудай түлхюурнүүдые тэдээндэ барюулаа.

Ленаһаа Кунермэ хүрэхэ түмэр замай гол участогай барилгын түлэг дундаа ябажа байхада, Звездный тосхоной барилгашад тайгын урданай Подымахино һууринай захада түрүүшын гадаһа шаагаа һэн. Богони болзорто тэдэ хоёр байратай арбан гэр, малай комплекс, тэжээлэй цех, котельнэ бариха ёһотой байгаа. Эдэ объектнүүд түмэр харгы бариһанһаа дутуугүй баһал болзорһоо урид бү... доһон байна. Ю... та Л. Казаков, Л. Знахуренко ... гаданудай б... хүдэлөө бшуу.

Мүнөө совхо... мэргэжэлтэдэй ... тэй хамтын ... түбхинэжэ бай... тай шэнэ һург... 1-дэ һурагшад... гэжэ барилгаш... хэй.

«ЛенаБАМстр... садшье подраз... хозуудта шеф... үзүүлнэ.

Звездный,
Баруун участ...

— Гэр байрын-коммунальна ажахын болон ажаһуудалай хэрэглэмжэ хангалгын хүдэлмэрилэгшэдэй үдэр

АЖАЛША ХҮНҮҮДЭЭРЭЭ ОМОГОРХОНОБДИ

Октябрьска районд «Нарин сэмбын комбинат — 40-дэхи квартал» гэһэн 7 километр утатай трамвайн лини татагдаһан, Яруунын районой түб болохо Нарһата тосхондо 52 хүнэй байрлаха гостиница, Туруунтаево һууринда, Нижнеангарск тосхондо котельнэнүүд баригдаһан, зайн галай 30 километр утатай лини шэнэлэгдэн татагдаһан, 30 километр утатай харгы болон тротуар баригдаһан, 12 километр утатай харгы шэнэлэгдэн заһабарилагдаһан байна.

Улаан-Үдэ хотые болбосон түхэлтэй болгохо, объектнүүдые заһабарилха талаар ехэ хүдэлмэри хэгдээ. Илалтын талмайн, Буряад драмын шэнэ байшангай дэргэдэхи үйлсэнүүд ногооруулагдаа. Смолиной, Каландаришвилиин, Свердловэй, Трубачеевэй, Коммунистическэ үйлсэнүүдэй участогууд заһабарилагдаһан байна. Гусиноозерск, Загарай болон Хяагтада, мүн республикын бэшэшье районуудай түбүүдтэ үйлсэнүүдые, харгы замуудые асфальтаар хушаха хүдэлмэри үргэнөөр ябуулагдаа. Һуурин, тосхонуудаа болбосон түхэлтэй болгохо талаар Зэдын болон Мухар-Шэбэрэй районууд түрүүлэн үүсхэл гаргажа, Буряадай республикын алдарта ойн хүндэлэлдэ зорюулагдаһан социалис мүрысөөн дэлгэрээ бэлэй.

Предприятинуудай, эмхи зургаануудай хүдэлмэридэ үзэгдэдэг һайн таланууд хадаа предприяти, бригада, участок болон цехүүдэй дунда дэлгэрһэн үргэн социалис мүрысөөнэй үрэ дүнгүүд болоно.

Буряадай АССР-эй байгуулагдаһаар 60 жэлэй ойн хүндэлэлдэ дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ манай һалбариин 30 предприяти, участок болон цехүүд хабаадалсаа. «Бурятводоканал» нэгэдэлэй коллектив гурбан кварталда удаа дараалан КПСС-эй обкомой, республикын Министрнүүдэй Соведэй, облсовпрофой болон ВЛКСМ-эй обкомой дамжуулгын Улаан тугаар шагнагдаа. «Буряткоммунэнерго» үйлэдбэриин нэгэдэлэй, харгы заһабарилга-барилгын участогай, 1-дэхи РСУ-гай, барилгые оньһожоруулгын управлениин, «Бурятремстрой» нэгэдэлэй Баргажанай, Хурамхаанай, Хэжэнгын, Хойто-Байгалай, Ахын барилга-заһабарилгын участогууд, Баргажанай, Хориин, Прибайкалиин, Кабанскын, Мухар-Шэбэрэй, Захааминай райгүйсэдкомуудай гэр байрын-коммунальна ажахын үйлэдбэриин управленинүүд социалис мүрысөөндэ һайн дүнгүүдые харуулаа. 1983 оной түсэбтэ даабаринуудые дүүргэхэ хэрэгтэ үйлэдбэриин түрүүшүүлэй, коммунис ажалай ударнигуудай оруулһан хубита айхабтар ехэ.

Республикын гэр байрын-коммунальна ажахыда «РСФСР-эй гэр байрын-коммунальна ажахын габьяата хүдэлмэрилэгшэ» гэһэн хүндэтэ нэрэ зэргэтэй 11 хүн ажаллана. 22 түрүү хүдэлмэрилэгшэд «Буряадай АССР-эй гэр байрын-коммунальна ажахын габьяата хүдэлмэрилэгшэ» гэһэн нэрэ зэргэ хүндэтэйгөөр абажа ябана. Ажахымнай хүдэлмэрилэгшэдэй 15 процентнь арбан жэлһээ үлүү сагай туршада ажаллажа ябаһан хүнүүд юм. Гансал «Бурятремстрой» нэгэдэлдэ 15 жэлһээ дээшэ хүдэлһэн ажалай 280 ветеран тоологдоно. Улаан-Үдын коммунальна ажахын управлениин предприятинуудта ажалладаг 75 хүн «Ажалай ветеран» гэһэн медаляар шагнагданхай. «Буряткоммунэнерго» нэгэдэлдэ зуу гаран, «Бурятводоканал» нэгэдэлдэ ажалай 60 ветеран бии. Ажахыдамнай ветерануудай ажаллагдагүй нэгэшье нэгэдэл, управлени, предприяти олдохогүй. Ажалдаа үндэр амжалта, бүтээсэ туйладаг үйлэдбэриин түрүүшүүл манда мүн лэ олон. Городоймнай коммунальна ажахын управлениин үйлэдбэриин предприятинуудай 35 түрүүшүүл арбан нэгэдэхи табан жэлэй гурбан жэлэй түсэбые Октябриин социалис революциин 66 жэлэй ойн урда тээ дүүргэһэн тухайгаа элидхээ һэн. Ажалай түрүүшүүлэй дундаһаа трамвайн управлениин жолоошод Ольга Ивановна Воронина, Надежда Кондратьевна Башкирова, түсхай авто-ажахын автомобилиин жолоошод Василий Иванович Васильцов, Иван Демидович Павлуцкий, банно-прачечна «Луч» нэгэдэлэй хүдэлмэрилэгшэ Галина Ивановна Раднаева, РСДУ-гай хүдэлмэришэн Самуил Минаевич Афанасьев, трамвайн жолоошон Яхшибек Арамаесович Баргесян гэгшэд дүрбэн жэлэйнгээ түсэбүүдые үни дүүргэнхэй.

Үйлэдбэриин «Бурятводоканал» нэгэдэлдэ эрхимээр ажалладаг хүнүүд үсөөн бэшэ. Уһа дамжуулдаг гол түхеэрэлгэнүүдэй слесарь-заһабарилагша, нэгэдэлэй профсоюзна комитедэй гэшүүн, Буряадай АССР-эй гэр байрын-коммунальна ажахын габьяата хүдэлмэрилэгшэ Арсений Никитович Корытов тэдэнэй нэгэн болоно. 1968 онһоо манай ажахыда ажаллажа байһан, нэгэдэлэй лабораториин ахалагшэ инженер Раиса Батаевна Башеева, республикын гэр байрын-коммунальна ажахын габьяата хүдэлмэрилэгшэ, уһа дамжуулдаг гол түхеэрэлгэнүүдэй машинист Валентина Евсеевна Удовенко гэгшэд эрхи.. ажалайнгаа түлөө «Хүндэлэлэй Тэмдэг» орденоор шагнагдаһан юм.

«Буряткоммунэнерго» нэгэдэлэй коллектив соо ажал хэрэгтээ үнэн сэхээр хандадаг хүнүүд мүн лэ олон. Тэдэнэй нэгэн — Анисим Трофимович Трофимов хорёод жэлэй туршада электромонтероор ажаллана. Ажалдаа үндэр ехэ амжалтануудые туйлаһанайнгаа түлөө тэрэ «РСФСР-эй гэр байрын-коммунальна ажахын габьяата хүдэлмэрилэгшэ» гэһэн хүндэтэ нэрэ зэргэдэ хүртэнхэй. Инна Борисовна Власова гушаад жэлэй туршада оперативно-диспетчерскэ албанай халаанай хүтэлбэрилэгшөөр ажаллана. Тэрэнэй хүдэлмэринь үндэрөөр сэгнэгдэжэ, «Буряадай АССР-эй гэр байрын-коммунальна ажахын габьяата хүдэлмэрилэгшэ» гэһэн нэрэ зэргэ олгогдоо. Ажалай ветерануудай тоодо 25 жэлэй туршада таһалгаряагүйгөөр электромонтероор ажаллажа ябаһан Юрий Яковлевич Банков, Ажалай Улаан Тугай орденой кавалер Юрий Иванович Гингин гэгшэдэй нэрые дурдахаар.

Хэжэнгын районой барилга-заһабарилгын участогай модошо дархашуулай бригадир Владимир Ринчинович Дамбаев, 1969 онһоо ажаллаха үедөө үндэр амжалтануудые туйлажа, «Хүндэлэлэй Тэмдэг» орденоор шагнагдаһан байна. Гэр байрын-коммунальна болон хүн зоной ажаһуудалай хэрэглэмжэ хангалгын хүдэлмэрилэгшэдэй дунда ажалша бэрхэ, дүй дүршэлөөр баян хүнүүд олон даа.

КПСС-эй ЦК-гай декабриин (1983 он), февралиин (1984 он) Пленумүүдэй шиидхэбэринүүд, СССР-эй экономическа болон социальна хүгжэлтын 1984 оной түсэбүүд бодото дээрээ бэелүүлэгдэжэ байнхай. 1983 оной туршада оронноймнай экономикын эршэгэйгээр хүгжэжэ эхилһэн ушар хадаа КПСС-эй ЦК-гай ноябриин (1982 он) Пленумэй шиидхэбэринүүдэй «Ажалай социалис журам бэхижүүлхэ хүдэлмэриие шангадхаха тухай» КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй болон БЦСПС-эй тогтоолой амжалтатайгаар бэелүүлэгдэһэнэй үрэ дүн болоно. Үнгэрһэн жэлдэ орон доторнай ажахынуудые саашадань хүгжөөхэ, эмхидхэлэй хүдэлмэри үргэнөөр ябуулха, гүрэнэй, ажалай болон түсэб дүүргэлгын журам бэхижүүлхэ талаар ехэ юумэн хэгдээ гээшэ. Энэ ушар манай ажахын олохон участогуудай ажал хэрэгүүдые һайжаруулгада ехэ нүлөө үзүүлээ. Хүдэлмэрилэгшэдэймнай харюусалга, эдэбхи үүсхэл дээшэлээ, нийтын хүдэлмэри хүсэндөө орожо эхилээ.

КПСС-эй ЦК-гай ээлжээтэ бэшэ февралиин (1983 он) Пленум дээрэ КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь К. У. Черненко үгэ хэлэхэдээ, «Шэнэ табан жэл хадаа үйлэдбэридэхи шанарай талаар ехэ хубилалтануудай эхиниинь, манай арадай ажахын бүхы һалбаринуудые эршэмтэйгээр хүгжөөхэ хэрэгтэ шиидхэхы хубилалтын табан жэл болохо ёһотой. Мүнөөнэй материально-техническэ бааза ба хүтэлбэрилгын гурим шэнэ, бүри һайн шанартай болохо ёһотой», — гэжэ тэмдэглэһэн байна. Ажахын һалбаринуудые саашадань хүгжөөхэ, ажалай, түсэб дүүргэлгын журам бэхижүүлхэ, предприяти болон эмхи зургаануудай хүдэлмэрилэгшэдэй харюусалга дээшэлүүлхэ хэрэгтэ РСФСР-эй Гэр байрын-коммунальна ажахын министерство анхаралаа ехээр хандуулжа байдаг. Энэшье жэлдэ республикын гэр байрын-коммунальна ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй урда шангашье, олоншье зорилгонууд табигдана. Бидэнэр 36.6 миллион түхэригэй коммунальна-ажаһуудалай эрилтэ хангалгын хүдэлмэри хэхэ түсэбтэйбди. Энэмнай нёдондо жэлэйхиһээ 800 мянган түхэригөөр ехэ болоно. Хүн зоной ажаһуудалай хэрэглэмжэ хангалгын түсэб 2800 мянган түхэригтэ хүрэхэ, тэрэнэй 280 мянганиинь хүдөө нютагуудта тудаха ёһотой. Пассажирнуудые трамвайгаар зөөлгын, халуун уһа үгэлгын, электрын элшэ хүсөөр хангалгын, заһабарилга-барилгын хүдэлмэринүүдэй түсэб ехэ болгогдохоор хараалагдана. Заһабарилга-барилгын эмхинүүдтэ 21 миллион түхэригэй хүдэлмэри хэхэ даабари үгтэнхэй.

1984 ондо гэр байрын-коммунальна ажахые саашадань хүгжөөхэ хэрэгтэ 12,4 миллион түхэригэй капитальна һомололго үгтэнэ. 25 мянган кубометр хэрэглэгдэһэн муухай уһа сэбэрлэхэ» түхеэрэлгэнүүд ашаглалгада оруулагдаха, 600 хүнэй һураха ГПТУ, Советскэ районд 2,2 километр утатай канализаци, уһа дамжуулха 8,2 километр түхеэрэлгэ, Багдаринда бани, прачечна, Нарһатада прачечна, Аршаан һууринда 50 хүнэй байха гостиница, Петропавловкада канализаци бариха хүдэлмэринүүд 1984 ондо түсэблэгдэнэ. Хараад үзэхэдэ, бидэнэй урдахи зорилгонууд тиимэшье хүнгэн бэшэ, КПСС-эй ЦК-гай ноябриин (1982 он), декабриин (1983 он), февралиин (1984 он) Пленумүүдэй эрилтэнүүдые бодото дээрэнь бэелүүлжэ шадаа һаа, бидэнэр урдахи зорилгонуудаа амжалтатайгаар дүүргэхэ байнабди. Тиихэдэ предприяти, цех, участок бүхэн даалгагдаһан түсэбөө дүүргэхэ ёһотой.

Гэбэшье арбан нэгэдэхи табан жэлэй дүрбэдэхи жэлэй түрүүшын хоёр һарын дүнгүүдые хараад үзэхэдэ, зарим хүтэлбэрилэгшэд болон нийтын эмхинүүд коллектив дотороо түсэб болон социалис уялгануудаа дүүргэхэ тушаа анхаралаа һулаар хандуулна. Энэ ушарһаа боложо предприятинууд түсэбөө дүүргэжэ шаданагүй. Ажалай болон үйлэдбэриин журам шангадхаха хүдэлмэри һулаар ябуулагдана. Хүн зоной ажаһуудалай хэрэглэмжэ хангалгын зарим коллективүүдэй ажалда дутагдалнууд үзэгдэһөөр.

Дээрэ дурдагдаһан бүхы дутуу дундануудаа усадхахын түлэ, ажалай болон үйлэдбэриин журам шангадхаха, продукциин шанар дээшэлүүлхэ, мүн ажалай түрүүшүүлһээ жэшээ абан, тэдэнтэй зэргэ жагсан ажаллаха шухала.

К. БАХРУНОВ,
Буряадай АССР-эй гэр байрын-коммунальна ажахын министр.

…УУЛАЙ ҮНЭН НҮХЭР

Зураглал

ябрь һара соо наһанайнгаа амаралтада гараа һэм. Тиигэбэшье түрэл коллективһээ гаража ошохонь бэрхэтэй байшоо. Хамта хүдэлһэн нүхэдтөө ехээр дадаһан, һурган хүмүүжүүлжэ, өөрынгөө дүршэл шадабариие дамжуулжа байһан басагадтаа түрэл мэтэ болошоһон дээрэһээ эндээ үлэжэ, хүдэлхые хүсөө хүм. Мүнөө ямаршьегүй ажаллаһаар лэ ябанаб. Һара бүриингөө түсэбые дүүргэхые оролдоноб. Түсэбтэ даабарияа ехэнхидээ үлүүлнэб, заримдаа дүүргэхэшьегүй ушар болодог. Бүхы хүсэ шадалаараа оролдогдонол даа,— гэжэ Вера Иннокентьевна хөөрөө һэн.

Үнэхөөрөөшье, оёдолой цехэй ажалай ветеран, В. И. Дарханова залуушуулай дунда ехэ хүндэтэй болоһон хүн. Тэрэнэй жэшээгээр ажабайдалайнгаа арюун зүргэдэ гараһан басагад эндэ олон юм. Залуу халаанай ерэхэдэ, Вера Иннокентьевна илангаяа ехээр баясадаг. Тэдэниие оёдолшоной нарин мэргэжэлдэ дүршүүлхэ, ойлгоо мэдээгүй юумэндэнь һургаха гээшэ хүндэтэй ба харюусалгатайшье хэрэг юм.

Мүнөөшье тэрэнэй хажууһаа залуушуул һаланагүйл. Галина Будацыренова, Татьяна Дабаева, Елизавета Раднаева, Дарима Надмитова гэгшэд һурган хүмүүжүүлэгшынгээ анхарал оролдолгын ашаар эрхим, һайн оёдолшодой тоодо оронхой. Тэдэнэр коллектив соогоо дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ шалгарна.

В. И. Дарханова «Коммунис ажалай ударник» гэһэн хүндэтэ нэрэ зэргэдэ хүртэнхэй. Эрхим ажалайнгаа түлөө олон тоото Хүндэлэлэй грамотануудаар, үнэтэ бэлэгүүдээр шагнагдаһан.

—1984 он манай сэдьхэл зүрхэндэ бүхөөр хадуугдахань гээшэ. Юуб гэхэдэ, һаяхан лэ СССР-эй Верховно Соведэй депутадуудые һунгаба гээшэбди. Амгалан тайбан ажабайдалай, амжалтата ажал хэрэгүүдэй түлөө дуугаа үгөөд байхадаа, бидэнэр саашадаа бүри һайнаар ажаллахын, эрхим шанартай продукци үйлэдбэрилхын түлөө оролдохо ёһотойбди, — гэжэ В. И. Дарханова, сэдьхэлээ хүдэлгэн, хөөрөө бэлэй.

Х. ДОРЖИЕВА.

Фоторепортаж

ХҮН БҮХЭНДЭ БАЯР ТҮХӨӨНЭ

Улаан-Үдэ хотын Ербановай нэрэмжэтэ үйлсэдэ холоһоо һархайн харагдадаг, хүн зоной ажаһуудалай хэрэглэмжэ хангадаг комбинадай байшангые хэн мэдэхэгүйб? Дииланхи олон улаан-үдынхид энэ томо байшанда орожо, өөһэдынгөө хэрэгые урматайгаар бүтээдэг ха юм.

Тус байшангай дэргэдэ байгуулагдаһан туршалгын лаборатори эхэнэрнүүдэй болон эрэшүүлэй прическо зохёон байгуулха, эрхим һайнуудыень дэлгэрүүлэн тарааха, ажалай түрүүшүүлэй дүй дүршэлые, мэргэжэл шадабариие согсолхо талаар горитойхон хүдэлмэри ябуулдаг байна. Жэшээлхэдэ, нёдондо парикмахернуудай 7 цеховэ, 1 городской конкурс-харалгануудые эмхидхээ. Тиихэдэ эхэнэрнүүдэй болон эрэшүүлэй 5 прическо зохёон байгуулжа, мүнөө хэрэглэдэг болоо. Гансахан байгша оной эхинһээ эрэшүүлэй «Темп», «Стрелец», эхэнэрнүүдэй «Аврора», «Наташа» гэһэн шэнэ прическонууд байгуулагданхай.

— Республикымнай парикмахернууд москвагайхидай үндэр шадабаританай хэдэг прическонуудһаа доошо бэшэ, адли һайнаар зохёон байгуулдаг, — гэжэ туршалгын цехые даагша Н. Д. Зандакова хэлэнэ.— Шэнэ прическонуудые хэхэдээ, хүн зоной эрилтые, мүнөө үеын моодые хараадаа абан, лабораторидоо гүйсэд байгуулжа һурадагбди.

Саржана Кострова, парикмахер-модельернүүдэй Ригэ хотын дээдэ курсануудые дүүргээд, эндэ хүдэлмэрилнэ. Хүдэлмэридөө зохёохы ёһоор хандадаг, мэргэжэл шадабаряа улам дээшэлүүлхые оролдодог зантай тула тэрэ коллективтээ ехэ хүндэтэй болонхой. Энэ цехтэ ехэ дүршэлтэй хүдэлмэрилэгшэд олон. Тусхайлбал, ажалай ветеран Р. Я. Хмельницкая, дээдэ классай мастер Г. М. Аверина, О. Е. Смирнова, Т. Я. Думанская гэгшэд болоно.

Ажаһуудалай хэрэглэмжын техникэ заһабарилгын цехтэ А. Г Куренковой бригада эрхимүүдэйнь нэгэн юм. Тэрэнэй хүтэлбэрилдэг часы заһабарилагшадай бригада нёдондо жэлэйнгээ түсэбтэ даабариие 107,7 процент бэелүүлээ. Тиихэдэ Ажаһуудалай хэрэглэмжэ хангалгын министерствын бригаданууудай дунда Буряадай АССР-эй байгуулагдаһаар 60 жэлэй ойн урдахи социалис мүрысөөндэ илагшын вымпелдэ хүртэһэн байна.

Х. СОКТОЕВ.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: 1. Александр Куренков. 2. Саржана Кострова. 3. Ажалшадай хэрэглэмжэ хангалгын түбэй байшан.

А. ШОЙЖОЛОВОЙ фото.

ТАСС — АПН — ХИЛЫН СААНАҺАА

…МЫН ХУРАЛДААН ХҮДЭЛМЭРЕЭ ДҮҮРГЭБЭ

…тоохо шухала гэжэ тэрэ мэдүүлбэ. Ядерна буу зэбсэгтэй гүрэнүүдэй хоорондохи харилсаа һайжаруулха талаар КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь К. У. Черненкын тодорхойлһон хэм хэмжээнүүд энэ талаар шэнэ хараа түсэбүүдые нээнэ. Иимэ хэм хэмжээнүүдые хамтааран мэдэрхэ тухай хэдынэйшье сагта үгээ ойлголсохоор бэлэн байһан тухайдаа Советскэ Союз мэдүүлнэ.

Социалис оронууд Стокгольмдо боложо байһан хөөрэлдөөнүүдтэ бүтэмжэтэй һайн хараа бодол баримталан бэелүүлһэн байгаа гэжэ совет хүтэлбэрилэгшэ саашадаа хэлэбэ. Европо түбидэ этигэл найдал бэхижүүлхэ, аюулгүй байдал хангаха талаар эрид эрьелтэ хэхэ зорилготой ехэ асуудалнуудые тэдэнэр конференциин гол анхаралда табиһан байгаа.

Эдэнь нэн түрүүн ядерна буу зэбсэгүүдые түрүүлэн хэрэглэхэгүй гэһэн уялга абаха, нэгэ нэгэндээ эсэргүүгээр сэрэгэй хүсэ хэрэглэхэгүй, эб найрамдалта харилсаа холбоо тогтоохо гэхэ мэтын үргэн ехэ хэмжээнүүд болоно.

Нэгэ нэгэндээ эсэргүүгээр сэрэгэй хүсэ хэрэглэхэгүй тухай договор баталха гээшэ ехэ анхарал татана, һонирхол үүсхэнэ гэжэ тэрэ хөөрөөгөө үргэлжэлүүлээ. Тэрэниие уняжагайржа байнгүй бэелүүлхэ шухала.

Хельсинкидэхи Түгэсхэлэй актын зохихо дүримүүдые хүгжөөхэ шухала гэжэ Советскэ Союз тоолоно.

Этигэл найдалай ба аюулгүй байдалай асуудалнуудые зүбшэн хэлсэлгэдэ НАТО-гай оронууд тон гажа буруугаар хандана. Тэдэнэй дурадхалнууд ушар байдалда яашье тэарахагүйһөө гадна, үгээ ойлголсолгые буруу һүрэхэ гэһэн зорилготой байна.

Мүнөө уласхоорондын байдалай орёо түгшүүрилтэй байгаашье һаань, нийтын ондо ондоо байгуулалтатай гүрэнүүд али аниндаа таарамжатайгаар үгээ ойлголсохо аргатай гэжэ О. А. Гриневский үгынгөө түгэсхэлдэ тэмдэглээ. Мадридтахи уулзалгын амжалтатайгаар дүүргэлгэ энэниие элирхэйлэн харуулна. Стокгольмын конференциие зарлалга, тэрэнэй дээрэ болоһон хөөрэлдөөнүүд Европодо шахардуу шанга байдалые һуларуулгын һанал бодолой бэелүүлэгдэхэ аргатай байһые харуулна. Хэрбээ бүхы гүрэнүүдэй үнэн сэхэ, бодото үндэһэ һуури дээрэ хөөрэлдөөнүүдые хэхые оролдоо гээшэ һаань, конференци амжалтатайгаар дүүрэхэ байна.

Стокгольмын конференци хүдэлмэреэ майн 8-да һэргээхэ.

ГАДААДЫН ЗАЛАН СЭХЭ ПОЛИТИЧЕСКЭ ХАРАА ШЭГЛЭЛ

ВАШИНГТОН. Һунгагшадай урда КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь К. У. Черненкын хэлэһэн үгэ дотор найруулагданхай СССР-эй эб найрамдалта үүсхэлнүүдые США-гай элитэ мэдээжэ политическэ ажал ябуулагшад үргэн нийтэдэ мэдээсэлнүүдые, дэлгэрүүлэн тараадаг хэрэгсэлнүүд, олонниитын түлөөлэгшэд эдэбхитэйгээр зүбшэн хэлсэжэ үргэлжэлһөөр.

Ядерна буу зэбсэгтэй оронуудай хоорондохи харилсаае гуримшуулха зорилготойгоор совет хүтэлбэрилэгшын үгэ дотор тодорхойлогдоһон хэм хэмжээнүүд дайн дажарые зайсуулан сарахын, эб найрамдалые бэхижүүлхын тула тон шухала удха шанартай байна гэжэ США-гай Компартиин ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн Дж. Джексон тэмдэглээ. СССР-эй ба США-гай хоорондохи харилсаае һайжаруулха тухай совет хүтэлбэрилэгшын уряае олон миллион американецууд сэдьхэлээ ханангяар угтаба гэжэ тэрэ мэдүүлбэ. Совет дурадхалнуудта Рейганэй захиргаан одоошье харюу үгэхэ аабза гэжэ Дж. Джексон хэлэбэ.

КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретариин хэлэһэнэй ёһоор, мүнөө уласхоорондын байдалай улам түгшүүрилтэй боложо байха үедэ ядерна буу зэбсэгүүдэй туршалгануудые бүгэдэ нийтээрээ бүрин хүсэдөөр хориха тухай хэлсээ баталха гээшэ бүгэдэ нийтын эб найрамдалые бэхижүүлгэдэ ехэ хубита болохо байна гэжэ американ нүлөө ехэтэй «Граунд зироу» гэдэг нийтын эмхиин хүтэлбэриин гэшүүн Дж. Альтер тэмдэглээ.

Буу зэбсэгүүдые бүтээн гаргалгые хизаарлаха талаар оруулагдаһан совет дурадхалнуудые али бүхы талааринь дэмжэмээр байна гэжэ «Эб найрамдалай Вашингтоной түб» гэжэ нийтын эмхиин координатор К. Грив мэдүүлбэ.

КОРЕЙЕ ЭБЭЙ ЁҺООР НЭГЭДҮҮЛХЭ

ПАРИЖ. «Корейе эбэй ёһоор нэгэдүүлхэ тухай гурбан талын хөөрэлдөөнүүдэй түлөө» уласхоорондын конференци эндэ хүдэлмэреэ эхилбэ. Корейе эбэй ёһоор нэгэдүүлхэ хэрэгые дэмжэдэг уласхоорондын залан хүтэлбэрилгын комитедэй үүсхэлээр тэрэ үнгэргэгдэнэ.

Гуша гаран гүрэнэй түлөөлэгшэд — политическэ ба нийтын элитэ мэдээжэ ажал ябуулагшад, парламентаринар, юристнүүд конференциин хүдэлмэридэ хабаадана. Хоёр Корейн хоорондо амгалан тайбан байдал тогтоохо, нэгэ нэгэндээ добтолхогүй тухай хэлсээ баталха, американ сэрэгүүдые Урда Корейн газар дайдаһаа гаргаха, сэрэгэй хүсэ хэрэглэлгэһээ арсаха тухай декларациие баталан абаха тушаа КНДР-эй, США-гай ба Урда Корейн хоорондохи гурбан талын хөөрэлдөөнүүдые үнгэргэхэ тухай КНДР-эй дурадхал олоной анхарал татана. Дэлхэйн арадуудтай һаналаа нэгэдэлгын КНДР-эй комитедэй түрүүлэгшын орлогшо Кан Сек Дион конференци дээрэ КНДР-эй делегациие толгойлно.

ВЕНЭДЭХИ ХӨӨРЭЛДӨӨНҮҮД

ВЕНЭ. Түбэй Европодо зэбсэгтэ хүсэнүүдые, буу зэбсэгүүдые адли тэгшээр хороохо тухай хөөрэлдөөнүүдэй ээлжээтэ шата мартын 16-да хүдэлмэреэ һэргээбэ.

Польшын Арадай Республикын делегациие хүтэлбэрилэгшэ элшэн сайд С. Пшигодский социалис оронуудай үмэнэһөө пленарна заседани дээрэ үгэ хэлэбэ. СССР болон Варшавска Договорой гүрэнүүдһээ сэрэгэй булюу хүсэтэй болохо гэһэн США-гай ба НАТО-гай бүлэглэлэй хараа шэглэл бэелүүлһэнһээ уламжалан, уласхоорондын оршон байдал улам түгшүүрилтэй боложо байна гэжэ тэрэ тэмдэглээ. Американ ядерна шэнэ ракетэнүүдые Баруун Европодо тараан тодхолго ядерна буу зэбсэгүүдые бүтээн гаргалгые хизаарлаха, хороохо талаар хөөрэлдөөнүүдые үргэлжэлүүлхэ аргагүй болгоо. Энэнь хамтаараа соносхоһон Венэдэхи хөөрэлдөөнүүдэй уг зорилгонуудта зүрюу харша байна.

Социалис гүрэнүүд уласхоорондын байдалые үндэһөөрнь һайжаруулха, буу зэбсэгүүдые бүтээн гаргалгые хизаарлаха, зэбсэг хэрэгсэлнүүдые хуряаха талаар шэглүүлэгдэһэн ябуулгануудые бэелүүлжэ байна гэжэ ПНР-эй түлөөлэгшэ тэмдэглээ. Венэдэхи хөөрэлдөөнүүд дээрэ социалис оронууд энэ залан сэхэ хараа шэглэлээ хэлбэришэгүйгөөр бэелүүлнэ.

ООН-ой ЗАСЕДАНИ

НЬЮ-ЙОРК. Никарагуада эсэргүүгээр шэглүүлэгдэһэн дайсан харша бүхы ябуулгануудые эрид шууд буруушаажа байһанаа бүлэглэлнүүдтэ хабаададаггүй оронуудай залан хүтэлбэрилгын бюро мэдүүлбэ.

ООН-ой штаб-байшан соо дары зарлагдаһан заседани дээрэ бюро Түбэй Америкэдэхи байдалые зүбшэн хэлсэбэ. США-гай сэрэгэй хамааралсалга, ЦРУ-гай һүйдхэлтэ ябуулганууд һүүлэй үедэ оршон байдалые эрид муудхааа. Никарагуаһаа ООН-ой дэргэдэ сагүргэлжэ байдаг түлөөлэгшэ Х. Чаморро Мора заседани дээрэ үгэ хэлэхэдээ, Холбоото Штадууд энэ районд дайн журөөдэһэн ябуулгануудаа улам үргэдхэжэ байна гэжэ тэрэ тэмдэглэбэ. Сандинис революцида эсэргүү соносхогдоогүй дайн улам үргэн ехэ хэмжээнтэй болжо байна.

Залан хүтэлбэрилгын бюро коммюнике батал абаба. Түбэй Америкын газар дайдада гадаадын сэрэгэй ябуулгануудые дары зогсоохо уряатайгаар бюро коммюнике соогоо хандаһан байгаа.

ХОТО, ХҮДӨӨГЭЙ hОНИН

резр аха дүү гүрэнүүдэй hургуулинуудай хоорондо социалис мүрысөөнэй хамтын түсэб зохёогдон табигдаhан юм. hургуулиhаа, классhаа гадуур хүдэлмэриин талаар дүй дүршэлөө андалдалга илангаяа аша туhатай.

Арбан жэлэй саана РСФСР-эй Верховно Советэй Президиумэй Указаар Хяагтын интернат hургуули Монголой хубисхалай вождь Сүхэ-Баатарай нэрэмжэтэ болгогдоо hэн. Тиимэhээл эндэхи hурагшадай аха дүү ороной ажабайдалаар онсо hонирходог байhаниинь гайхалгүйл.

«ДАХИН УУЛЗАХА ХҮСЭЛТЭЙБДИ»

Хяагтын интернат hургуулиин багшанар, hурагшад энэ уулзалгада уридшалан бэлдээ hэн. Буряад, шэнэ дуунуудта, шүлэгүүдтэ, шэнэ хатарнуудта hураа. Уданшьегүй Сүхэ-Баатар хотын пионернүүд, ревсомолшууд, багшанар — хамта 30 гаран хүн ерээ бэлэй.

Баяр ёhололой жагсаал үнгэрөө. Үхибүүд hайндэрэйхеэр хубсаланхайнууд, тэдэнэй нюур шарайдань энеэбхилэл..., «Хани барисаамнай саашадаа бүри бэхижэг», «Хани барисаан — найрамдал» гэhэн үгэнүүд улаан бүд дээрэ бэшэгдэнхэй, Монголой Арадай Республикын герб — улаан соёмбо элеэр харагдана.

Интернат hургуулиин директор В. Т. Доржиев монгол айлшадта амаршалгын үгэтэйгөөр хандаба: «Буряадай газар дээрэ таниие баяр баясхалантайгаар угтан амаршалжа байhанаа элирхэйлнэбди. Дэлхэйн пролетариадай вождь В. И. Ленин Сүхэ-Баатар хоёрой анха түрүүн эхи табиhан хани харилсаан саашадаа улам хүгжэг лэ!».

Монголой делегациин зүгhөө хяагтынхидые hургуулиин директор Дорж Дабаа амаршалба. «Манай hургуули хубисхалай сэрэгшэ байhан Бумцэндын нэрэмжэтэ юм. Үхибүүд энэ нэрэеэ дээрэ үргэжэ ябахын тула оролдодог. Олонхи hурагшаднай гансал «4», «5» гэhэн сэгнэлтэнүүдтэй hурадаг. 1825 hурагшадтайбди», —гэжэ Дорж Даба хөөрэбэ.

Интернат hургуулиин директор В. Т. Доржиев манда иигэжэ хэлэбэ: «Монгол нүхэдтэй үнинэй харилсаа холбоотой болонхойбди. Районой арадай гэгээрэлэй таhагай шиидхэбэрэй

Хани барисаанай клуб hургуулида хүдэлдэг юм. Клубые хүтэлбэрилэгшэ Л. В. Бунова хөөрэнэ: «hургуулинуудай хоорондо хани барисаа байгуулгада клубнай ехэ үүргэ дүүргэдэг. Монгол ороной социалис замаар дабшан, ямар амжалтануудые түйлаhан тухай хэшээлнүүдэй үедэ үхибүүд мэдэжэ абана. Үнгэрhэн жэлдэ монгол хэлэн дээрэ шүлэгүүдые уран гоёор уншалгаар, дуу гүйсэдхэлгөөр hонирхолтой конкурс үнгэргэгдөө hэн. «Нүхэрэйнгөө ажаhуудаг оронииие мэдэхэ гүш?» гэhэн викторина эмхидхээ hэмди».

Хани барисаанай клубуудай хамтын хэшээлдэ байлсабабди. Үнгэрhэн жэлдэ Монгол орондо hурагшын жэл соносхогдоhон юм байна. Эндэхи пионернүүд, hурагшад мэдээжэ совет уран зохёолшо Аркадий Гайдарай «Тимур ба тэрэнэй команда» гэhэн зохёолой удхые hайн мэдэдэг, мүн hургуулидаа тимуровска хүдэлөө эхилhэн тухайгаа хөөрэбэ. 1974 ондо Улаан-Баатар хотын 48-дахи дунда hургуулида эгээл түрүүшын тимуровска отряд эмхидхэгдэhэн юм. Мүнөө иимэ отряд Бумцэндын нэрэмжэтэ hургуулида бии. Эдир тимуровецууд hайшаалта хэрэгүүдээрээ шалгардаг. Түмэр түдэгэ, саарhанай үлэгдэл, бусадшье түүхэй эд суглуулгада оролдосотой, амаралтын үедэ үбhэ, таряа хуряалгада, хони хайшалалгада эдэбхитэй хабаадалсадаг заншалтай. Сүхэ-Баатар хотоёо ургамал сэсэгээр надхаhан гоё хото болгохын тула оролдодог. Хубисхалай тэмсэлэй ба ажалай ветерануд тухай hурагшад hанаагаа зободог, армиин албанда гү, али габшагай барилгануудта мордоhон хүнүүдэй бүлэнүүдтэ туhалдаг юм.

Интернат hургуулиинхид харюудань эб найрамдалай жасада оруулдаг хубита тухайгаа хөөрөө. Энэл хэшээлэй үедэ хоёр ороной hурагшад «Дайнай аюул сарая!» гэhэн хамтын бэшэг доро гарнуудаа табяа бэлэй.

Улаан-Баатарай багшанарай дээдэ hургуули дүүргээд, Бумцэндын hургуулида ревсомолой организациин секретаряар hунгагдаhан Л. Сардватай hанамжаяа хубаалдабабди. «Энэ аяншалга тухай хэзээдэшье мартахагүйбди. Эрхим hуралсалаараа, ниитын ажабайдалда эдэбхитэй хабаадаhаараа шалгарhан hурагшад иишэ ерэхэ хүндэдэ хүртөө юм. Монголой Арадай Республикын түүхэтэй холбоотой дурасхаалта газарнуудые совет ханинарай hайнаар харууhалжа байhанда баяртайбди» — гэжэ тэрэ хэлээ бэлэй.

Дурасхаалай бэлэгүүдээр андалдалга, концерт наада табилга, спортивна мүрысөөнүүдые эмхидхэлгэ — эдэ бүгэдэ хоёр талын hурагшадай буурашагүй hонирхол үүсхэн үнгэрөө. «Шэнэ нүхэдтэй болообди. Дахинаа заатагүй уулзахабди» гэhэн хүсэлөө 6-дахи классай Г. Наранжаргал, 9-дэхи классай С. Бурнээ гэгшэд элирхэйлээ hэн.

Е. СУРМАЧ.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: 1. Г. Наранжаргал теннисээр мүрысөөндэ түрүү hуури эзэлээ. 2. Монгол hурагшад дуулана.
Авторай фото.

hОНИРХОЛТОЙ ҮДЭШЭ

Малай үбэлжэлгын үедэ хонишод, малшадые соёлой талаар хангаха хүдэлмэридэ Сэлэнгын районой Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой правлени, партбюро, профком болон комсомолой организаци ехэхэн анхарал хандуулдаг. Тус ажахыда дүн хамта мал ажалай 50 гаран бууса тоологдодог юм. Тэндэ хүдэлдэг ажалшадые соёлой талаар хангаха хэрэгтэ Юрөөгэй соёлой байшангай хүдэлмэрилэгшэдhөө, дунда hургуулиин багшанарhаа бүридэhэн агитбригадын коллектив өөhэдынгөө хубитые оруулан, малшадай буусануудаар саг үргэлжэ айлшалан ябадаг гэжэ тэмдэглэлтэй. Соёлой байшангые даагша С. Б. Дархановагай хэдэн жэлэй туршада шадамараар хүтэлбэрилдэг агитбригададэ багшанар М. С. Санжиева, Л. Ц. Тудупова, Н. Д. Гуржапова, Л. Д. Тубаева, К. Д. Базаржапова болон бусад эдэбхи үүсхэлтэйгээр хабаададаг.

Тээмэндэ үнгэргэгдэhэн «Эхэнэр ажалшанда, эхэ хүндэ алдар соло» гэhэн үдэшэдэ нютагай суута эхэнэрнүүд, тодорхойлбол, эхэ-геройнууд, түрүү хонишод, hаалишад сугларжа, мартын 8-най hайндэрые угтаа hэн. Тиихэдэ агитбригадынхид hонирхолтой концерт наадаа табижа, сугларагшадые баясуулhан юм. Уран hайхан аялгатай дуунуудта уярhан эхэнэрнүүд өөhэдынгөө зүгhөө харюугай дуунуудые гүйсэдхөө. Тэрэ үдэшэ мэдээжэ хонишон, партиин обкомой гэшүүн Н. Р. Очирова, фермые даагша Д. Ж. Цырендоржиева, Ленинэй орденто хонишон Б. Г. Банзаракцаева болон бусадай дуунууд соёлой байшан соо зэдэлhэн байна.

Д. ГАРМАЕВ.

Сэлэнгын район.

ХАНЫН hОНИНДО ХАБААДАНА

Улаан-Үдын мяха-консервын комбинадай мал үүсэлдэг заводой хүдэлмэрилэгшэд ханынгаа hониниие hонирхолтой сор гаргадаг болоhоор үнинэй. Эндэхи ханын hонинoй «түрүү зэргэдэ» гэhэн гаршаг доро коллективэй ажабайдал, ажал хэрэгүүд тухай тааруу зохидоор хөөрэгдэдэг юм. Эрхим хүнүүд тухай зураглалнуудhаа гадна шүүмжэлхы ажаглалтануудтай материалнууд уншасатай байдаг. Жэшээлхэдэ, оньhон түхеэрэлгын хангалтагүй муугаар хүдэлөө hаань, ажалай журам хазагайруулха ушарай гараа hаань, ханын hонинoй эдэбхитэд хаяуу тээ байдаггүй. Сүлөө сагаа яагаад үнгэргэхэ тухайгаа hаналаа хубаалдаха, hургуулида эрхимээр hурадаг hурагшадай түрэлхидтэ үгэ үгэхэ гэхэ мэтэ үүсхэл гаргадаг.

Участогуудые хүтэлбэрилэгшэд, үйлэдбэриин түрүүшүүл ханын hонинoй эдэбхитэд мүн. Участогай мастер Н. М. Кадушкина хүдэлмэриин эмхидхэлэй асуудалнуудта тогтохо дуратай. Тэрэнэй хүтэлбэрилдэг цех социалис мүрысөөндэ шалгаржа, мастерска «эрхим участок» гэhэн нэрэ зэргэдэ хүртэнхэй. Залуу хүдэлмэрилэгшэ Т. И. Хомякова уран hайханай харалгада хабаададаг, коллектив соогоо үнгэргэгдэhэн амаралтын үдэшэ гү, али бусадшье хэмжээ ябуулганууд тухай ехэл дуратайгаар бэшэдэг. Л. Бухарова шүлэгүүдые зохёодог. Ажалай ветеран — экономист Е. П. Распопова ажалша коллективуудэй хүдэлмэриин дүн тодорхойлhон мэдээнүүдые үгэжэ байдаг. Ханын hонинoй уран шэмэглэлэй талаар хэлэхэ болоо hаа, нэгэ цехтэ хүдэлдэг аха дүү Хомяковуудые магтан дурдамаар.

Л. СИНЕГРИВОВ.

ЖАГСААЛДАА ЗАНДАА

«Эб найрамдалай түлөө тэмсэл —бүгэдэ зоной, хүн бүхэнэй хэрэг!» Загарайн районой Новоильинск hууринда ажаhуудаг дайнай, ажалай, партиин ветерануд эгээл иимэ нэгэн hанамжатай юм.

Нютаг нугадаа хүндэтэй эдэ хүнүүднай 1982 онhоо эхилээд эб найрамдалай совет жасада hайн дуранай хубита нэмэрнеэ оруулдаг заншалтай. Эдэнэр —хамта 31 хүн— hайшаалта үүсхэлээ үргэлжэлүүлжэ, байгша оной январиин 18-да 150 түхэриг мүнгэ Эб найрамдалай жасада дамжуулба. Хүн бүхэниинь хэдэн арбаад жэлдэ үнэн сэхээр ажаллажа, үри хүүгэдээ үндылгэн, хүл дээрэнь гаргахын, эрдэм номдо hургахын, ажалда дүршүүлхын тула оролдоо.

«Эгээл тиимэhээ манда дайн хэрэггүй. Бидэ амгалан тайбан эрхэ байдалда ажаhуухые хүсэнэбди» —гэжэ hууринай партиина организациин секретариин орлогшо Алексей Борисович Нечмиров бэшэнэ.

Ветерануд үндэр наhанай түйлдэ хүрэбэшье, хүн зоной жаргалта байдалай түлөө тэмсэлдэ жагсаhан зандаа.

Т. ГАРМАЕВ,
эб найрамдалай жасада туhа хүргэдэг республиканска отделениин харюусалгата секретарь.

МАЛШАДЫЕ ХАНГАНА

Малшадые комплексно гуримаар хангалгын түсэбэй ёhоор, Хурамхаанай совхозой Бага-Нуга, Ганбул-Нуга, болон Доодо-Хурамхаанай hү hаалиин фермэнүүдтэ тусхай үдэр hаяхан үнгэргэгдэбэ. Хүн зоной ажаhуудалай хэрэглэмжэ хангагшад, наймаалагшад, мүн лэ медицинын, соёлой, союзпечатиин хүдэлмэрилэгшэд энэ үдэр hаалишадта айлшалаа. Тэдэнтэй суг ябалсаhан партиин райкомой лектор, райпогой правлениин түрүүлэгшэ Б. Б. Мункуев, совхозой партийна организациин секретарь Б. В. Самбуев гэгшэд ниитэ политүдэртэ зорюулагдаhан «Ажал — Эхэ ороноймнай хүсэнэй эхин» гэhэн темээр хөөрэлдөөнүүдые эмхидхээ.

Е. ФЕДОРОВА.

ЗУНАЙ САГТА ОРОХО

1984 оной апрелиин 1-hээ Советскэ Союзай бүхы газар дээрэ зунай саг оруулагдаха юм гэжэ СССР-эй Ниитэ нэгэн сагай ба эталонно частотагай гүрэнэй комитет мэдээсэнэ. Апрелиин 1-нэй 0 сагта часай стрелкые нэгэ часаар урагшань ябуулжа, зунай сагта орохо байна.

(ТАСС).

ЭМШЭДЭЙ ТУhАЛАМЖА

Медицинскэ хүдэлмэрилэгшэд — Семашкын нэрэмжэтэ республиканска больницын дээдэ гарай мэргэжэлтэд эдэ үдэрнүүдтэ Ахын районой нютагуудаар ябажа, хүн зоной бэеын элүүр энхые шалгана. Врачнуудай нэгэ бүлэгые И. Н. Трескин хүтэлбэрилнэ. Терапевт, невропатолог, нюдэ, шүдэ эмшэлдэг врачнууд, хүүгэдые аргалдаг врач болон эндокринологhоо бүридэhэн нүгөөдэ бүлэгые физиотерапевтическэ отделениие даагша В. С. Манзарханова хүтэлбэрилнэ.

Врачнууд геологуудай hууринда, мүн Сорог нютагта хүрөө. Саашанхи замынь фермэ болон гүүртэнүүдтэ үргэлжэлхэ юм.

В. АРЗАГАЕВ.

Ахын район.

ТЕЛЕВИДЕНИ

Мартын 18-hаа 23 хүрэтэр

ВОСКРЕСЕНИ, 18.
ГЭР БАЙРЫН-КОММУНАЛЬНА АЖАХЫН, АЖАhУУДАЛАЙ ХЭРЭГЛЭМЖЭ ХАНГАЛГЫН ХҮДЭЛМЭРИЛЭГШЭДЭЙ ҮДЭР.

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Москва. 8.55 — Дамжуулгын программа. 9.00 — «Время». 9.35 — Баримтата фильмүүд. 10.00 — «Булагууд». 10.30 — «Будильник». 11.00 — «Советскэ Союзда алба хэнэб!. 12.00—«Элүүр энхэ байлга». 12.45 — «Үглөөнэй почто» — хүгжэмтэ дамжуулга. 13.15 — «Булта юумые мэдэхые хүсэнэб». 13.25 — «Хүдөөгэй час». 14.25 — «Хүгжэмтэ киоск». 14.55—15.10— Забhарлал. 15.10 — Фильм үхибүүдтэ. «Донни и Миккын шэнэ ушаралта ябадалнууд». 16.15 — «Уран зураашад тухай». В. Перов. 16.40 — Аяншалагшадай клуб. 17.40 — Мүнөөдэр —ажаhуудалай-коммунальна ажахын, ажаhуудалай хэрэглэмжэ хангалгын хүдэлмэрилэгшэдэй үдэр. 18.10 — Мультфильмнүүд. 18.45 — **Уласхоорондын hонин.** 19.30 П. Аедоницкиин зохёолнуудай концерт. 20.25 — «Вокруг смеха». Останкинадахи концертнэ студида болоhон шог ёгто вечер. 22.00 — «Время». 22.35 — «Эб найрамдал ба залуушуул. 23.10 — Хүндэ атлетикээр СССР-эй чемпионат. 23.40 — hүүлэй hонин. (23.45 хүрэтэр).

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Москва. 9.20 — Ленинскэ комсомолой шангай лауреат— «Трудовые резервы» ансамблиин концерт. 10.00 —«Ород хэлэн». 10.30 — **Гэр-байрын коммунальна ажахын, ажаhуудалай хэрэглэмжэ хангалгын хүдэлмэрилэгшэдэй үдэр. Баримтата фильмүүд.** 11.05— Л. В. Бетховен. 3-дахи симфони. 11.55 — «Шэдитэ түрүүнүүдай тобороон — баримтата фильм. Ленинградай эдир харагшадай театр тухай. 12.15 — «Мэдээжэ аад, юрэ бусын юумэн». 13.15 — Кармен—телефильм. Партитурын хуудаhанууд. 14.3 кий. «Итали нууд» — фильм. 16.1 хүгжэм». Фи гы мастер 16.45 — «М дентнүүд хөө Эстрадын, дай хабаада дамжуулга. танил гүрэ та телефильм мэдээжэ гүй нинскэ шан Святослав Ри рэнэй ород дэ сагай Рус «Хэн гээшэ зүжэг. 21.0 нойрсогты, руд хотын дамжуулга). Газар, Юртэм «Время». 22.3 рижа» — уран (00.10 хүрэтэр).

ПОНЕДЕЛЬНИК, 19.

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Москва. 15.10— Дамжуулгын программа. 15.15— hүүлэй hонин. 15.35 —Оронoй телестудинуудай баримтата фильмүүд. 16.30— Москвагай гүрэнэй академическэ симфоническа оркестрэй концерт. 17.10— «Мэдэ, шада»— hурагшадта эрдэм-дэлгэрүүлгын дамжуулга.

Улаан-Үдэ. 17.55— Буряад хэлэнэй хэшээл. 18.25— «Экономическа шэнжэлэл».

Москва 18.40— «Хүндэ атлетикээр СССР-эй чемпионат. 18.40 — **«hургуулиие хубилган шэнэдхэхэ тухай» КПСС-эй ЦК-гай проектые зүбшэн хэлсэнэбди, 19.10—Ленинскэ шангай лауреат академик О. М. Белоцерковскиин үгэ хэлэлгэ.**

Улаан-Үдэ 19.30— «Байкал».

Москва. 19.45— **«Мүнөөдэр —түби дэлхэйдэ».**

Улаан-Үдэ. 20.00—«Байгал».

Москва 20.10— **«Хүнүүд ба ажал хэрэгүүд». Хүнгэн промышленностиин предприятинуудта арадай үргэн хэрэглэлэй эд бараанай шанар hайжаруулга тухай.** 20.45—«Дюнэнүүдэй ута харгы» —уран hайханай долоон серитэй телефильм 1-дэхи сери). 22.00 —«Время». 22.35— «Баримтата экран». Кино-хабсаралга. Шэнэ газар ашаглалгын эхилhээр 25 жэлэй ойдо. 23.05— «Футболой шэнжэлэл». 23.45— **Мүнөөдэр— түби дэлхэйдэ»** (24.00 хүрэтэр).

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Москва. 17.55— «УССР-эй Закарпатска гүрэнэй арадай хоорой концерт.

Улаан-Үдэ. 18.40— Сонос-холнууд. 18.50— «Хүгжэмтэ уулзалганууд».

Москва 19 металл»— гын фильм,

Улаан-Үдэ. журнал.

Москва. 20 хын календар фильм. 20.10- 21.00—«Амгала багашуул!». рудного город жуулга). 21. дын hонин. 22.35— «Ког ли большим най фильм.

ВТОРНИК, 20.

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Москва. 8.55—Дамжуулгын программа. 9.00 —«Время». 9.40— Үглөөнэй гимнастика. 9.55 —Баримтата фильмүүд. 10.35— «Дюнэнүүдэй ута харгы»— уран hайханай телефильм. (1-дэхи сери). 11.50— —«Концертын залда — hурагшад». 12.50— «Д. Менделеев»— баримтата телефильм. 13.40— hүүлэй hонин. (13.45 хүрэтэр). 15.15— hүүлэй hонин. 15.35— **«Табан жэл —хүн бүхэнэй хэрэг»— баримтата телефильм.** 16.35— Башкирай АССР-эй гүрэнэй хатарай ансамблиин концерт. 17.10— «Дохёогоо үгыт, горнистнар!». 17.40— «Түрэл нютагайм үнгэ шарай»— баримтата телефильм. 17.50— Хүндэ атлетикээр СССР-эй чемпионат.

Улаан-Үдэ 18.35 — «Байгал». 18.45— «hургуулиие hэльбэн шэнэлэлгын урда тээ». 19.25—«Байкал».

Москва 19.45— **«Мүнөөдэр —түби дэлхэйдэ».** 20.00— Мультфильм 20.10— «Хүн ба хуули». 20.40— «Дюнэнүүдэй ута харгы» (2-дохи сери). 22.00 —«Время» 22.35— «Урданай ород романс ба вальс». 23.45 —**«Мүнөөдэр —түби дэлхэйдэ»** (24.00 хүрэтэр).

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Москва 8.55—Дамжуулгын программа. 9.00 —Үглөөнэй гимнастика. 9.15—«Хилээмэн ба hара»— эрдэм-дэлгэрүүлгын фильм 9.35— 10.35— Түүхэ. 5 кл. «Спартагай восстани». 10.05, 1410— Француз хэлэн (2-дохи жэлээ hурагшадта). 11.05 — «ПТУ-гай hурагшадта» «Гоё hайханда дуратайгаар хүмүүжүүлгэ». Скульптура. 11.35, 12.40 — Совет гүрэнэй болон эрхын үндэhэнүүд. 8 кл. «Хүдэлмэришэн ангиин зэргэдэ жагсан...». 12.10 — «Шатарай hургуули». 13.15 — «Эсэгэнэрэйнгээ газар дээрэ» — киноочерк. 14.40 — Природоведени. 3 кл. «Кавказай байгаали». 15.00 — Түүхын хуудаhанууд. «Газарай залуу ээжэ». 16.00 — hүү 18.05 — Заб

Улаан-Үдэ. холнууд. 18.15 жэлэл.

Москва. 18 носцы XX век телефильм. аялганууд. Забhарлалга.

Москва. 21 нойрсогты, шебник Изум (4-дэхи дамж Биатлоноор СС Эстафета 4x7 «Время». 22.3 моряк» — ур лефильм. 23. вечер» филь хүрэтэр).

СРЕДА, 21

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Москва 8.55 — Дамжуулгын программа. 9.00 — «Время». 9.40 — Үглөөнэй гимнастика. 9.55 — «Дохёогоо үгыт, горнистнар!» 10.25 — «Дюнэнүүдэй ута харгы». (2-дохи сери) 11.40 — Баримтата фильмүүд. 12.45 — Композитор Евгений Птичкинэй творческэ үдэшэ. 13.50 — hүүлэй hонин. (13.55 — хүрэтэр). 15.15 — hүүлэй hонин. 15.35 — «80-яад онуудай коммунистнар — баримтата фильмүүд. 16.20 — «Дайнай жэлнүүдэй дуунууд». 16.55— «16-тайшуул, тэрээнhээшье эхэ...» 17.40 — «Манай корреспондентнүүд хөөрэнэ». 18.10 — «Хабарай шогууд». — фильм-концерт. «Газар дорохи харгы» — мультфильм.

Улаан-Үдэ. 19.00 — «Байгал». 19.10 — «Байгал».

Москва 19.30 — «Ошоод харая»... — баримтата телефильм. 19.45 — **«Мүнөөдэр — түби дэлхэйдэ».** 20.00 —«Бидэ БАМ баринабди». 20.30 — Сергей Рахманиновай романснууд. 20.55 — «Дюнэнүүдэй ута харгы» (3-дахи сери). 22.00 — «Время» 22.35 — «Кубын поэзиин үдэшэ». 23.30 — «Истра» гэжэ ород арадай ансамблиин концерт. 23.45 — **«Мүнөөдэр түби дэлхэйдэ» (24.00 хүрэтэр).**

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Москва. 8.55 — Дамжуулгын программа. 9.00 — Үглөөнэй гимнастика. 9.15 — «Нэгэ автомобилиин түүхэ»— эрдэм дэлгэрүүлгын фильм. 9.35, 10.35 — Астрономи. 10 кл. «Одо мүшэд». 10.05, 14.00— Немец хэлэн. (1-дэхи жэлээ hурагшадта). 11.05 — «ПТУ-гай hурагшадта». Физикэ. 11,35, 12.40 — Юрэнхы биологи. 9 кл. «Хүнэй бии бололго». 12.05 — Гэр бүлэ ба hургуули» — тележурнал. 13.10 — В. П. Катаев «Полкын хүбүүн». 4 кл. 14.40—«Москва соогуур аяншалга» Ленинскэ проспект. 14.30 — «Продлись, продлись очарование...» Ф. И. Тютчевэй творчество тухай. 15.10 — «Замбуугинай зуун жэл». Туужа бэшэгэй хуудаhанууд». (3-дахи фильм). «Түрүүшын отряд». 16.10 — hүүлэй hонин. 16.15, 18.00 — Забhарлалга.

Улаан-Үдэ 18.00 — «Хүдэлмэришэдэй зэргэдэ hуурияа оло». 18.30 18.40 — «Та нууд ба нууд».

Москва хоногой спор

Улаан-Үдэ. нютагайм ууж —21.00 —

Москва. 21 нойрсогты, шебник Изумр (5-дахи дамж «Лилео» гэжэ самблиин ко «Хани бариса нал. 22.00 — «Долоодохи hайханай ф Футболоор Е нуудай кубо «Динамо» (Бу намо» (Минск дамжуулга.

ЧЕТВЕРГ, 22

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Москва 8.55 — Дамжуулгын программа 9.00 — «Время». 9.40 — Үглөөнэй гимнастика. 9.55 — Баримтата фильмүүд. 10.35 — «Дюнэнүүдэй ута харгы» (3-дахи сери). 11.40 — «Фантазер», «Песни весне», «Паровозик из Ромашково»— мультфильмнүүд. 12.15 — Камерна хүгжэмэй концерт. 12.40 — Уран гоёор уншалганууд. 12.55 — hүүлэй hонин. (14.00 — хүрэтэр). 15.15 — hүүлэй hонин. 15.35 — «Хүдөө нютагай ойрын ерээдүй» — баримтата фильмүүд. 16.40 — Үхибүүд болон эдиршүүлэй хүгжэмэй бүхэсоюзна недели иие угтуулан. Союзна республиканудай Пионернүүдэй байшангуудай уран hайханай коллективүүдэй концерт. 17.35 — Үхибүүдтэ ангууд тухай». 18.05 — «Эрдэм ба техникэ» — киножурнал.

Улаан-Үдэ. 18.15 — «Байгал». 18.25 — Уласхоорондын шэнжэлэл (буряадаар).

Москва 18.45 — **«Олон түмэнэй ленинскэ университет».**

Улаан-Үдэ. 19.15 — «Байгал.

Москва. 19.30 — Футболоор Европын чемпионуудай кубок. 1/4 финал. «Динамо» (Бухарест) — «Динамо» (Минск) (2-дохи тайм). 20.15 — **«Мүнөөдэр — түби дэлхэйдэ».** 20.30 — УЕФА-гай кубогай 1/4 финал. «Спартак» (Москва). — «Андерлехт» (Бельги). 22.00 — «Время» 22.35 — Футболоор кубогуудай эзэдэй кубок 1/4 финал. «Шахтер» (Донецк) — «Порто» (Португали) (2-дохи тайм). 23.20 — «Тахягай дуунаар хэн бодоноб»—эрдэм дэлгэрүүлгын фильм. 23.45 — **«Мүнөөдэр— түби дэлхэйдэ».** (24.00— хүрэтэр).

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Москва. 8.55 — Дамжуулгын программа 9.00 — Үглөөнэй гимнастика. 9.15 — «Саарhан ба үе саг» — эрдэм дэлгэрүүлгын фильм. 9.35, 10.35— Юрэнхы биологи. 10 кл. Эволюциин синтетическэ теори». 10.05, 14.15 — Испан хэлэн. 11.05 — ПТУ-гай hурагшадта. «Сергей Есенинэй уянга». 11.35, 12.40 — Зоологи. 7 кл. «hүн тэжээлтэ амитад». 12.30 — «Металлнууд ба холисонууд... ууралhаа» — эрдэм дэлгэрүүлгын фильм. 13.05 — Географи. 6 кл. «Урала Европо» Аппенинскэ ба Балканска хахад аралнууд». 13.35 — «СССР-эй уран зурагай академи». 14.45 — «Голубое ожерелье Шинга» — эрдэм дэлгэрүүлгын фильм. 15.00 — «Шла собака по роялю» — уран hайханай фильм. 16.05 — hүүлэй hонин. 16.10— 17.35 — Забhарлалга.

Улаан-Үдэ. орон ру Сонохолнууд.

Москва. 18 hургуули.

Улаан-Үдэ. номическа ту

Москва. 19.1 хэндэнь —

Улаан-Үдэ. тадуудай аж 20.00—21.00 —

Москва. 21 нойрсогты, шебник Изум да» (6-дахи д — А. Дворж тарнууд». 22.35 — А. казуудай үн лагдаhан ура гонихон телеф — ССР Союз кестрэй конц римтата филь болоор СССР

ПЯТНИЦА, 23

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Москва. 8.55 —Дамжуулгын программа. 9.00 —«Время». 9.40 — Үглөөнэй гимнастика. 9.55 — «Үхибүүдтэ ангууд тухай». 10.25 — ЦТ ба ВР-эй симфоническа-эстрадна хүгжэмэй оркестрэй концерт. 11.10 — «Аяншалагшадай клуб». 12.10 — Останкинадахи концертнэ студида уран зохёолшо Д. Троепольскитой уулзалга. 13.35 — hүүлэй hонин. 13.40 — Искусствын мастернуудай болон залуу артистнуудай концерт. 15.00—15.15 — Забhарлалга. 15.15 —hүүлэй hонин. 15.30 — Социалис оронуудай баримтата фильмүүд. 16.10 — «Ород хэлэн». 16.40 — «Эрдэм наука ба ажабайдал».

Улаан-Үдэ. 17.10 — «Сэлэнгэ» тележурнал. (буряадаар). 17.40 — «Байгал». 17.50 — «Саян». — хүдөөгэй ажалшад тухай дамжуулга. 18.30 — «Байкал». 18.50 — **«Нүхэр дуун» — телефестиваль.**

Москва. 19.35 — «Мүнөөдэр — түби дэлхэйдэ». 19.50 — Фигурна hолжоролгоор дэлхэйн чемпионат. Эхэнэрнүүд. Өөрын дуранай программа. Канадаhаа дамжуулга. 20.45 — «Дюнэнүүдэй ута харгы» (4-дэхи сери). 22.00— «Время». 22.35 — Фигурна hолжоролгоор дэлхэйн чемпионат. Эхэнэрнүүд. Өөрын дуранай программа. Канадаhаа дамжуулга. 23.10 —«Музейнүүдээр, выставкын залнуудаар». Калугын уран зурагай музей. 23.45 — «Мүнөөдэр — түби дэлхэйдэ». (24.00 хүрэтэр).

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Москва. 8.55 — Дамжуулгын программа. 9.00 — Үглөөнэй гимнастика. 9.15 — «Открытие № 210» —баримтата телефильм. 9.35—10.35— Түүхэ. 4 кл. Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнай эдир геройнууд. 10.05—14.10 — Англи хэлэн. (1-дэхи жэлээ hурагшадта). 11.05 —ПТУ-гай hурагшадта. Астрономи. «Наран». 11.35—12.40—Түүхэ. 7 кл. «Петр Первый ба тэрэнэй реформонууд». 12.05— «Гоё hайханда дуратайгаар хүмүүжүүлгэ». «Театр — искусствын нэгэ янза. 13.10— Природоведени. 4 кл. Ильменскэ заповеднигээр аяншалга. 13.40 — «Кабахидзын hургуули» — телеочерк. 14.40 — «Кодрада нютагжагшад»— эрдэм дэлгэрүүлгын фильм. 14.50 — «Кукрыниксынүүдэй творчество» (2-дохи дамжуулга). 15.20 — «Мэдэ, шада»— hурагшадта эрдэм дэлгэрүүлгын дамжуул лэй hонин. 16 hарлалга.

Москва. 17. до айлшаар 18.50 — «Ма — «Хүхюу

Улаан-Үдэ. захилаар». 20 hарлалга.

Москва. 21 нойрсогты, паучок» — — Бумбэгэ СССР-эй чемп нал. 22.00 — — «Телефон (ГДР) гэhэн гэжэ уран hай 24.00 — «От — баримтата Хоккейгээр С нат. «Крылья кол» (2, 3 — хүрэтэр).

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаhанда: Ажалай түрүүшүүл хөөрэнэ. «Түрэл коллективтээ дуратайб»—түрүү бэшэг. «Нэгэ процентээр ехэ, хахад процент хямда Л. Левченкын статья. Мүнөөдэр—Гэр байрын-коммунальна ажахын ба хүн зоной ажаhуудалай хэрэглэмжэ хангалгын хүдэлмэрилэгшэдэй үдэр. «Алтан гартад» — С. Бутыринагай статья. «Ажалай hайндэртэ»— Н. Фетовой статья. «Арад зоной дурасхаалда хэтэ мүнхэдөө»— ТАСС-ай материал. «Ниидэлгын үдэрнүүд»— ТАСС-ай мэдээсэл. Шагналнууд.

Хоёрдохи хуудаhанда: БАМ: эдеэ хоолой программа. «Эрид эрьелтын урдахана» — С. Бухаевай статья. «Депутадай эхэ»—П. Григорьевой статья. «Табан жэлэй түрүүшүүл»— Н. Ефимовэй фотс-мэдээсэл.

Гурбадахи хуудаhанда. «Доржо Банзаров ба ород революционно демократууд» —С. Зангеевэй статья.

«Уласхоор —ТАСС-ай

Дүрбэдэ Оперно те «Борис Г хабхаанд пинскихай сэлнүүд,

Р. Б

МАНАЙ АДРЕС, ТЕЛЕФОНУУД: ИНДЕКС: 670000

г. УЛАН-УДЭ, ул. КАЛАНДАРИШВИЛИ, 23, редактор—2-50-96, приемная—2-54-54, зам. редактора—2-68-08, зам. редактора—2-62-62, отв. секретарь—2-50-52, секретариат 2-66-76 отделы: партийной жизни—2-34-05 пропаганды—2-56-23 промышленности и строительства—2-61-35, сельского хозяйства—2-64-36, 2-63-86, советского строительства и быта—2-69-58, культуры и школ—2-60-21, 2-57-63, информации—2-60-91, переводов—2-54-93, писем и селькоров 2-67-81, корректорская—2-33-61 выпускающие —2-35-95, отдел объявлений — 2-65-54.

Республиканская типография Государственного комитета Бурятской АССР по делам издательств, полиграфии и книжной торговли г. Улан-Удэ, ул. Ленина Н-02361. Заказ № 65. Индекс